Należytość pocztowa opłacona ryczałtem
Nr. 67 Kraków, piątek 21 marca 1924 roku Rok II

KURJER WIECZORNY

wychodzi codziennie popołudniu z wyjątkiem niedziel i świąt
Naczelny redaktor: Konstanty Srokowski

Redakcja: ulica Dunajewskiego Nr. 4 Telefon Nr. 4490 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Prenumerata miesięczna bez odnoszenia 5,500.000 Mk, z odnoszeniem lub przesyłką pocztową 6,000.000 Mkp. Zagranicą miesięcznie 12.000.000 Mkp.
Cena numeru 250.000 M.

Ceny ogłoszeń za 1 wiersz milimetrowy: Zwykłe złp. 0·10. — Nadesłane złp. 0·30. Po kronice złp. 0·35. — Na pierwszej stronie. w tekście i m ędzy giełdami złp. 0·45. Ogłoszenia zamiejscowe 50% drożej. — Ogłoszenia zagraniczne 100% droższe. — Ceny powyższe obowiązują od dnia zmiany w nagłówku.

Administracja: ulica Dunajewskiego Nr. 5 Telefon Nr. 1310 Konto czekowe P. K. O. Nr 152670

Ceny ogłoszeń w złotych polskich oblicza się po urzędowym kursie franka złotego w dniu wpłaty. — 1 złoty polski = 1,800.000 Mkp.

Frank waloryzacyjny na 21-go marca wynosi 1,800.000 Mkp.

Znaczenie giełdy pieniężnej

Giełda pieniężna, tj. giełda walut i papierów dywidendowych stanowi zwierciadło życia gospodarczego, zwierciadło wierne, które chwyta każdy szczegół i daje obraz całości. Każde falowanie, każde drgnienie życia politycznego, społecznego i gospodarczego znajduje swój wyraz w cedule giełdowej. Odzwierciadla ona nastrój chwili, tempo wzrostu lub spadku, impetu lub wyczerpania życia gospodarczego.

Porównując kursa giełdowe dłuższego okresu czasu obserwujemy ową właściwą człowiekowi dynamikę sił psychiczno-gospodarczych: przypływ i odpływ energii — wzmożoną aktywność, gorączkę zysków, gryndersti i wielkich planów, to znów bierność gospodarczą i apatję. Po okresie wielkich nadziei i ogólnej zwyżki wszystkich wartości, następuje deruta i rozczarowanie.

Cedula giełdowa akcji sygnalizuje pierwsza zbliżające się niebezpieczeństwo przesilenia i ona też jest pierwszym zwiastunem poprawy.

Cedula kursów walutowych pierwsza reaguje na zmiany polityczne, skarbowe lub ogólno - gospodarcze.

Giełda pieniężna to najlepszy barometr gospodarczy chwili bieżącej. Drogą skoncentrowania popytu i podaży dewiz i walut oraz walorów dywidendowych, których znaczenie gospodarcze rośnie z dnia na dzień, giełda pieniężna dokonywuje oceny całości życia gospodarczego oraz poszczególnych jej placówek. Giełda jest instytucją o charakterze publicznym pierwszorzędnej wagi! To wielka siła i moc, której działanie jest potężne, choć mało uchwytne. Opinja publiczna dotychczas mało uświadamia sobie znaczenie tej potęgi w życiu politycznem i gospodarczem, to też mało interesuje się sprawą ustawodawstwa giełdowego i problemami organizacji giełdowej. A jednakowoż są to sprawy pierwszorzędne.

Wszyscy wiemy, jaką potężną siłę stanowi kurs waluty, spadek franka francuskiego, to zdarzenie polityczne i gospodarcze o znaczeniu międzynarodowem. Giełdy pieniężne dokonają zapewne tego, czego dokonać nie mogły zabiegi polityczne wielkich mocarstw — pacyfikacji gospodarczej Europy.

Kurs waluty to rezultat prawie - że całości wyników gospodarczych. Czynniki te zmagają się ze sobą na giełdzie poprzez kalkulacje, przewidywania i kombinacje wielkiej finansjery.

I w chwili obecnej zdajemy sobie sprawę z tego, że sanacja naszej skarbowości zależna jest w wielkiej mierze od ceduły giełdowej. Sanacja dokonać się może tylko wówczas, gdy zapewniona będzie trwała stabilizacja waluty. Jeden silniejszy spadek marki pozbawiłby nas wszelkich korzyści długotrwałej akcji sanacyjnej. Toteż codzień śledzimy z uwagą kursa walut — ów barometr bilansu płatniczego, budżetu państwowego, obiegu pieniężnego, stosunków kredytowych i t. d.

Niemniejsze znaczenie posiadają notowania papierów dywidendowych. Terminem tym obejmujemy papiery państwowe i komunalne, obligacje przemysłowe i listy zastawne, oraz akcje przemysłu i bankowości.

Nasze giełdy pieniężne notują prawie - że wyłącznie kursa akcyj z pominięciem papierów państwowych, obligacyj przemysłowych i listów zastawnych. — Sytuacja ta wynikła z gorączki inflacyjnej, która niszczyła w zarodku wszelkie próby wskrzeszenia kredytu publicznego, oraz długoterminowego kredytu prywatnego. Odbudowa tego kredytu jest sprawą pilną i wielkiej doniosłości.

Wiemy, jakie znaczenie posiada kredyt publiczny dla skarbowości państwowej i to nawet najbardziej uporządkowanej. Również przemysł i rolnictwo nie zdoła osiągnąć sprawności konkurencyjnej bez taniego i obfitego kredytu tak krótko jak i długoterminowego. Im wyższy jest stan rozwoju gospodarczego, tem większy jest stopień uruchomienia bogactwa narodowego w postaci papierów kredytowych, obligacyj, listów zastawnych, rent, wreszcie akcyj i udziałów, tem szybsze też tempo obiegu tych papierów, kursujących z rąk do rąk. Częściowo papiery te spełniają także funkcje kapitału obiegowego, którego brak w chwili obecnej tak bardzo daje się nam odczuwać.

Waloryzacja wydobędzie z ukrycia moc papierów kredytowych, które z powodu swej dotychczasowej bezwartościowości spoczywały w skrytkach prywatnych. Równocześnie w najbliższym czasie spodziewać się należy tak bardzo zresztą pożądanej inflacji nowych papierów kredytowych, państwa, gmin, przemysłu i rolnictwa. Papiery te winny znaleźć się w cedule giełdowej i winny być przedmiotem szczególnej pieczy czynników giełdowych.

Nie ulega wątpliwości, że i cedula giełdy krakowskiej zostanie wkrótce i w tym kierunku znacznie uzupełniona. Z.

A. AWERCZENKO.

Tancerka Leonardi

Redaktor Brykin wrócił do domu bardzo późno, a ponieważ nazajutrz rano miał pilną robotę, więc zaraz się położył, nastawiwszy budzik na siódmą, by przypadkiem nie zaspał. Była już godzina pierwsza, więc okrywszy się szczelnie kołdrą, po paru minutach zasnął. Spał niespełna pół godziny, gdy nagle zbudził go łoskot i podniesione głosy. Pięściami walono do jego drzwi, a jakaś kobieta mówiła ze śmiechem:

— Ach, głupstwo! Wiem doskonale, że jest w domu, bo powiedział mi portjer.

Brykin wyskoczył z łóżka, otulił się kołdrą, zapalił elektryczne światło i stając u drzwi, spytał: Kto tam? Co takiego? Co się stało?

— Proszę otworzyć! Proszę otworzyć zaraz, inaczej zrobimy taką awanturę, że cały dom się zbiegnie.

— Do kaduka... Jedną chwilkę.

Brykin jeszcze lepiej się otulił kołdrą, odemknął drzwi, któremi, niby bomba, wpadła jego przyjaciółka, tancerka Leonardi, roześmiana, rozbawiona, w towarzystwie dwóch panów całkiem mu nieznanych.

— Przychodzimy z wizytą — rzekła tancerka. Proszę przyjąć swych gości, jak należy.

— Ależ, na Boga! — rozpaczliwie wykrzyknął Brykin — czyż teraz pora na odwiedziny? Nieprawdopodobne. Wśród nocy składać wizyty. Która to godzina?

— Bardzo wcześnie — dopiero druga. Włóczyliśmy się po rozmaitych barach, a że teraz już wszędzie pozamykane, więc wpadliśmy na chwilę do pana — ze śmiechem objaśniła tancerka. Ładnie z naszej strony, nieprawdaż? Ten pan z łysiną, to znany kompozytor Poltoracki, a ten drugi ze świńskiemi oczkami jest inżynierem i fabrykantem, a zwie się Kirchheim.

Brykin wściekły, wszedł za parawan i robiąc toaletę, zwrócił się do przyjaciółki:

— Prawdziwie, trzeba mieć zajączki w głowie, żeby ludzi budzić po nocy. Czemu pani nie zaprosiła tych panów do siebie?

Leonardi spokojnie usiadła na krześle i wdzięcznie dyndając nogami, spojrzała nań figlarnie, poczem zapaliła sobie papierosa.

— Kochany przyjacielu, wiesz przecie, że ja o tej godzinie nie jestem jeszcze śpiąca. O tej porze właśnie zwykłam się bawić, żartować, gawędzić. Wszak pan zna mój program: we dnie spać, w nocy się puszczać... Byle wesoło... Ale, nie rób-że pan takiej miny karawaniarza.

— Panie Brykin, czy pan ma fortepian? — spytał Poltoracki.

— Tak, stoi tam w kącie, pod kapeluszem.

Poltoracki spojrzał nań i rzekł: — Widzę, że pan zły. Przerwaliśmy panu sen...

— Broń Boże! Bardzo mi miło, tylko...

— Zabawimy niedłużej, jak pół godzinki, napijemy się czarnej kawy i dalej w drogę. W tem wyłonił się z cienia Kirchheim, prezentując korkociąg.

— A co? Oto i korkociąg. Napije się pani wina, czy szampana?

— Szampana — kapryśnie odparła tancerka. A wy, mężczyźni, pijcie sobie wino.

— Gdzie kieliszki? spytał Poltoracki.

— Tu mam tylko dwa kieliszki, a służąca śpi.

— Głupstwo! Ja przyniosę kieliszki! — zawołał Kirchheim i już był za drzwiami.

— Brykin — rzekła tancerka — nie psuj pan zabawy i napij się z nami!

— Nie mogę! Jutro o siódmej muszę być na nogach. A jakie wino macie?

— Oryginalne francuskie. Ale jeśli pan nie lubi tej marki, to Kirchheim przyniesie inne.

— Bierz licho tego Kirchheima!

W tej chwili zjawił się jednak sam Kirchheim z kieliszkami. Tancerka napełniła je i zawołała: — Poltoracki, ja chcę tańczyć! Proszę mi zanucić „sotto voce“ swą najnowszą melodję taneczną!

Około siódmej goście opuścili mieszkanie Brykina. Dziennikarz rzucił się na łóżko, ale po upływie paru minut podskoczył, jakby go ukłuła tarantula, bo oto przeklęty budzik zaczął dzwonić, a wskazówka stała na siódmej. Nolens volens wstał i zabrał się do roboty. Ale zaledwie zaczął pisać,

Djarjusz z dnia 20-go marca

— Prezydent Rzeczypospolitej podpisał onegdaj pełnomocnictwa dla pp. Fr. Sokała, St. Gawrońskiego i Sokołowskiego do prowadzenia rokowań w sprawie polsko-francuskiej konwencji emigracyjnej. Delegaci polscy udają się do Paryża dzisiaj.

— Premjer Grabski oświadczył przedstawicielom miast, że sanacja skarbu postąpiła tak dalece, że od 1 kwietnia można będzie podjąć roboty około budowy budynków państwowych, wstrzymanych wskutek koniecznych oszczędności.

— Wczoraj zaczęły się obrady specjalnej komisji międzyministerjalnej, która ma przygotować materjały do rokowań z Rosją o konwencję konsularną. W obradach udział wezmą delegaci min. spraw zagranicznych, spraw wewnętrznych, sprawiedliwości oraz przemysłu i handlu.

— Wczoraj w nocy do lokalu wicekonsulatu polskiego w Olsztynie nieznani sprawcy dali szereg strzałów, które wybiły szyby. Wicekonsul złożył w tej sprawie protest w rejencji opolskiej.

— W składzie materjałów wybuchowych firmy Porubtiva dawniej Dynamitnabel w Mor. Ostrawie nastąpiła eksplozja znaczniejszych ilości dynamitu. Przyczyny tej eksplozji nie zdołano dotąd wyświetlić. Składy materjałów wybuchowych firmy Porubtiva znajdują się w miejscowości Herzmanice w pobliżu Mor. Ostrawy. Ofiarą eksplozji padło 4-ech robotników, których wybuch dynamitu poszarpał w strzępy. Kilkunastu robotników uległo ciężkim zranieniom. Wskutek eksplozji wyleciał w powietrze cały magazyn, zawierający 9000 kilogramów środków wybuchowych. W sąsiednich kamienicach zostały zerwane dachy, a w całej okolicy we wszystkich domach powylatywały szyby.

— Jak donoszą z Monachjum, konsulowie Stanów Zjednoczonych, Anglji, Hiszpanji, Brazylji, Austrji, Polski, Czechosłowacji, Węgier i Jugosławji zwrócili się wspólnie do swych przedstawicieli dyplomatycznych w Berlinie z prośbą o ponowne uregulowanie stosunku ich do rządu bawarskiego, ponieważ rząd bawarski systematycznie odmawia bezpośredniego porozumiewania się z konsulatami.

— We Wiedniu po onegdajszej niespodziewanej derucie nastąpiło uspokojenie na rynku efektów. — Szereg wielkich banków poczynił zaraz na początku giełdy zakupy akcyj, należących do odnośnych koncernów, co wywołało zwyżkę przeważnej części papierów.

TELEGRAMY

z 20 marca 1924

Możliwość strajku górników

Sosnowiec (Tel. wł.) Centralny Związek Górników uchwalił nie przyjąć do wiadomości jakiegokolwiek układu w sprawie przedłużenia czasu pracy w kopalniach górnośląskich i chce nawet wezwać ogół górników do strajku w obronie dotychczasowego czasu pracy.

Wybory na Rusi Przykarpackiej będą unieważnione?

Praga, (tel. wł.). Gubernator Rusi Przykarpackiej Dr. Beskyd i jego zastępca Dr. Rozsypal zostali wezwani do Pragi, celem złożenia wyczerpującego raportu o przebiegu wyborów i przyczynach, które spowodowały zdecydowane zwycięstwo komunistów. Jak donosi „Tribuna", nie jest wykluczonem, że wybory na Rusi zostaną unieważnione wskutek „stwierdzenia pewnych nieprawidłowości", popełnionych przez opozycyjne stronnictwa wyborcze. Opozycyjna prasa w Czechosłowacji nazywa owe rzekome nieprawidłowości pretekstem, pod którym rząd chciałby unieważnić wybory o tak fatalnym dla czeskich stronnictw rezultacie.

Pożyczka Morgana dla Francji

Londyn, (Tel. wł.) Paryski korespondent „Daily Heralda" donosi, że prezydent „Banque de France" zobowiązał się wobec Morgana, że Francja w czasie amerykańskiej akcji sanacyjnej nie będzie powiększała swych długów wiszących i nie zaciągnie żadnej pożyczki, której oprocentowanie nie mogłoby być pokryte z normalnych dochodów budżetowych. Nadto rząd francuski zobowiązał się z góry zaakceptować wszystkie wnioski komisji międzynarodowej w kwestji sanacji finansowej Niemiec. Korespondent dodaje, że wiadomości o tych zobowiązaniach wywołały we Francji wielkie zaniepokojenie.

Kampanja wyborcza we Francji

Paryż (Tel. wł.) Termin wyborów nie jest jeszcze ustalony „Echo de Paris" mówi o 18 maja, jako dniu wyborów, gdy inne dzienniki o 11 maja.

W St. Etienne na zgromadzeniu republikańskich socjalistów wygłosił były premjer francuski i słynny matematyk Painleve wielką mowę przeciw Blokowi narodowemu i okupacji Ruhry. „Byliśmy przeciwnikami okupacji Ruhry wbrew woli sojuszników. Ale skoro okupacja stała się faktem, mieliśmy tylko jedno pragnienie, aby bierny opór, jednakowo szkodliwy dla Niemiec i dla Francji, skończył się, jak najrychlej. Jesteśmy przekonani, że rzeczywista stabilizacja franka bez międzynarodowego uregulowania sprawy reparacyj jest niemożliwa.

Krytyczny tydzień Macdonalda

Londyn, (tel. wł.). Rząd Macdonalda ma przed sobą b. ciężki tydzień. Gabinet musi co noc odbywać konferencje, aby się przygotować na ataki Izby w dniu następnym. W najbliższym czasie rozpocznie się debata nad odrzuceniem Singapore jako bazy operacyjnej dla floty angielskiej. Przy dyskutowaniu tej sprawy znajdą się w opozycji liczni dotychczasowi zwolennicy rządu. Liberali będą interpelowali rząd w sprawie budowy nowych pięciu krążowników. Następnie wejdzie na porządek dzienny niebezpieczna dla rządu sprawa ustawy o minimalnem uposażeniu górników.

Na skutek odrzucenia wniosku paru posłów z Partji Pracy w sprawie zredukowania armji z 161 na 100 tysięcy ludzi, udzielił Macdonald wyjaśnienia, że Anglja jest zwolenniczką powszechnego rozbrojenia, jednak nie może pośród uzbrojonego świata sama pozostać bezbronna, i dlatego o zredukowaniu armji nie może być mowy.

Nowa fala konfliktów gospodarczych w Austrji

MOŻLIWOŚĆ WYBUCHU NOWYCH STRAJKÓW.

Wiedeń. (Tel. wł.) W całej Austrji grożą obecnie nowe konflikty pomiędzy robotnikami a pracodawcami na tle żądań ekonomicznych. W przemyśle metalurgicznym w Wiedniu wybuch strajku jest nieunikniony. Przemysłowcy odrzucają wszystkie żądania robotników. Rokowania pomiędzy pomocnikami handlowymi a pracodawcami dobiegają końca i zostaną prawdopodobnie załatwione ugodowo. Wreszcie pracownicy państwowi podnoszą nowe żądania zwyżki płac, które rząd traktuje odmownie. T. zw. „Techniczna Unia", obejmująca

zapukano do drzwi i weszły dwie czarujące młode damy: gwiazda filmu Larina i primadonna Karina.

— Przychodzimy do kochanego pana na herbatę, zaświegotały przybyłe. — Pan wie, że z nas ranne ptaki.

Brykin spojrzał na swe urocze przyjaciółki i rzekł z uśmiechem:

Wiecie co, mam genjalną myśl. Jedziemy na herbatę do Leonardi.

— Ależ redaktorze, my jej wcale nie znamy.

— To nic nie szkodzi. Ja ją znam bardzo dobrze. Jest ogromnie gościnna i będzie się cieszyć z takiej niespodzianki. A więc jazda!

— Jazda! — wesoło powtórzyły aktorki. — Ale na pańską odpowiedzialność!

Około dziesiątej, Brykin ze swemi towarzyszkami stał u drzwi tancerki, dzwoniąc jak na alarm.

— Kto tam? — ozwał się głos pokojówki

— Otworzyć! Sprawa bardzo pilna!

— Kiedy moja pani śpi. Niedawno wróciła do domu.

— Więc proszę ją zbudzić. Bardzo ważna sprawa. Proszę powiedzieć, że Puszkin umarł

Pokojówka z pewnem wahaniem otworzyła drzwi, a goście ze śmiechem wpadli do nawpół ciemnego przedpokoju.

— Proszę powiedzieć pani, że przyszli goście! rozkazał Brykin. Już godzina dziesiąta. Czy to nie wstyd spać o tej porze!

— Kiedy ja nie mogę... Nie wolno mi budzić pani...

— Więc ja sam to zrobię!

Usunąwszy pokojówkę, Brykin wszedł do sypialni, wołając: — Wstawać! Puszkin umarł! Wstawać!

— Święty Panie! Co się stało? Kto umarł? Kto tu jest? — ozwał się zaspały głos tancerki.

— Proszę wstawać! Przyszli goście na herbatę. Ja i dwie śliczne panienki. Proszę nam dać herbaty:

— Czy pan oszalał! Kto o tej porze składa wizyty? Przecież ja się muszę wyspać. O pierwszej czeka mnie próba.

— Wielka rzecz... To się pani raz nie wyśpi. O to się już my postaramy. Panno... Jak się panna nazywa Malasza! Proszę szybko nastawić samowar, zrobić jajecznicę, przynieść masła, szynki, sera, bułeczek... Ale to raz dwa! A pani proszę nalać wody na miednicę. Proszę, niech panie złożą okrycia! Zaśpiewajcie jakie ładne shimmy i zatańczymy trochę!

Gdy Leonardi w eleganckim szlafroku weszła do pokoju, tańczono już zapamiętale.

W tydzień później Brykin odwiedził tancerkę za kulisami.

— Znakomicie pani wygląda! Co się stało? Czy mogę panią prosić na kolacyjkę?

— Dziękuję, ale po przedstawieniu będzie już zapóźno — po pewnym namyśle odrzekła tancerka.

— Co? Zapóźno dla pani? — zaśmiał się Brykin.

Leonardi zawtórowała mu śmiechem. — No tak. Bo pan jeszcze nie wie, że od owej szalonej nocy całkowicie zmieniłam tryb życia. A wszystko zawdzięczam panu.

— Mnie? Nie rozumiem.

— Zaraz panu wytłomaczę. Siedzieliście u mnie owego dnia do godziny pierwszej, aż musiałam odejść na próbę. A potem musiałam iść do dentysty, potem zjadłam obiad i nie mogłam się położyć. Wieczór zaledwie odtańczyłam moją partję, bo nogi się podemną uginały. Gdy przyszedł Kirchheim, kazałam się szybko odwieźć do domu, połknęłam parę kęsów i jak kłoda padłam na łóżko. Spałam do godziny dziesiątej i zbudziłam się jak nowonarodzona. Tego dnia nie spóźniłam się na próbę, obiad jadłam z ogromnym apetytem, a wieczór tańczyłam, jak nigdy. Około północy byłam tak senna, że musiałam Poltorackiego wyrzucić za drzwi i zaraz się położyłam. Od tego czasu kładę się stale przed północą i jest mi z tem doskonale.

Brykin spojrzał na nią i spytał: — I tak od jednego zamachu zmieniła pani cały tryb życia?

Potrząsnęła swą śliczną jasnowłosą główką i rzekła z subtelnym uśmieszkiem: — Genjalne, nieprawdaż?

— A nasza kolacyjka?

Leonardi wykonała gest przeczący. — Nic z tego. Odtad może mnie pan zapraszać tylko na śniadania. To znacznie zdrowiej...

pracowników poczt i telegrafów porozumiała się z funkcjonarjuszami kolejowymi w sprawie wspólnego postępowania.

Trocki w opozycji

Ryga. (Tel. wł.) Łotewska Ag. Tel. donosi z Moskwy, że Centralny Komitet Komunistyczny czyni teraz wielkie wysiłki, aby pojednać się z Trockim, który po śmierci Lenina jest jedynym z pośród komunistów posiadających wielką popularność w masach ludowych. Do Suchumkale, gdzie bawi Trocki na kuracji, wyjechali świeżo delegaci CIK-a, aby ponownie rokować Trockim, który jednak dotąd zachowuje się opornie, domagając się satysfakcji za wszystkie wyrządzone mu zniewagi i szykany dotychczasowe. Istnieje zamiar powierzenia Trockiemu kierownictwa spraw zagranicznych, podczas gdy Cziczerin pojechałby na ambasadora do Londynu.

Bernard Shaw o Lidze Narodów

Londyn, (tel. wł.). W okręgu Westminsteru kandyduje Winston Churchill przeciw socjaliście. Bernard Shaw poparł kandydata socjalistycznego listem rozplakatowanym obficie, który kończy się humorystycznie: „Będę z chęcią na Pana głosował, ale nie mów Pan o tem nikomu, bo inni będą głosowali przeciw Panu".

Onegdaj Bernard Shaw wygłosił mowę polityczną na zgromadzeniu przyjaciół solidarności i związku narodów. Shaw wyszedł z założenia, że dla pokoju świata jest niebezpieczniejszem istnienie niekompletnej Ligi narodów, niż całkowity jej brak. Dlatego do Ligi narodów jeżeli ma ona stać się gwarancją pokoju, muszą wejść jak najrychlej Niemcy i Rosja.

Państwo Heleńskie

Ateny (Tel. wł.). Dzisiaj przedstawił się nowy rząd grecki Zgromadzeniu Narodowemu. Rząd przedstawił projekt ustawy, zmieniający dotychczasową oficjalną nazwę państwa greckiego „Królestwo Hellady" na „Państwo heleńskie". Od dnia 16 bm. wszystkie rozporządzenia podpisuje już regent w imieniu państwa, a nie w imieniu króla.

Persja republiką

Londyn. (Tel. wł.) Reuter donosi z Teheranu, że ruch republikański w Persji wzmaga się. Według wszelkiego prawdopodobieństwa parlament uchwali detronizację szacha i wygnanie dynastji. W parlamencie bowiem większość ma koalicja socjalistów perskich i republikańskich postępowców.

Z SEJMU

W dniu wczorajszym Sejm załatwił szereg spraw o znaczeniu społecznem i tylko nieznaczną część posiedzenia poświęcił „wielkiej polityce", uchwalając nagły wniosek wszystkich polskich stronnictw sejmowych **w sprawie zapewnienia Polsce wolnego dostępu do morza w związku z załatwieniem sprawy kłajpedzkiej i upośledzonych praw Polski w Gdańsku.** Przeciwko temu wnioskowi przemawiał poseł Taraszkiewicz (Klub białoruski), który twierdził, jakoby Polska sięgała po Rygę i Libawę.

W części posiedzenia poświęconej sprawom społecznym i ustawodawczym Izba przyjęła w 3 czytaniu ustawę o zabezpieczeniu na wypadek bezrobocia i rezolucję wzywającą rząd do wszczęcia natychmiastowej akcji zapomogowej do czasu przeprowadzenia obecnej ustawy.

Z kolei przystąpiono do wyboru członków Trybunału stanu. Izba wybrała jednomyślnie przez aklamację na członków Trybunału stanu następujących pp.: **Zdzisława Pruchnika, Wacława Szumańskiego, Eugeniusza Starczewskiego, Tadeusza Tomaszewskiego, Juljana Makarewicza, Mojżesza Markusa Allerhanda, Zygmunta Rabskiego i Włodzimierza Godlewskiego.**

Pos. Ładzina (ZLN) referowała ustawę o pracy młodocianych i kobiet. Ustawa ta została częściowo uzgodnienia z postanowieniami konstytucji i z ratyfikowanemi konwencjami berneńską i waszyngtońską. Ustawę przyjęto w całości w 2 czytaniu

Izba postanowiła wreszcie wydać sądom posła niemieckiego Naumana.

Do laski marszałkowskiej wpłynął nagły wniosek Pączka, Moraczewskiego i Bartla w sprawie **postawienia b. ministra skarbu Kucharskiego przed Trybunałem stanu za to,** iż przez swoje działanie wyrządził przy likwidacji kredytu zakładów żyrardowskich skarbowi państwa znaczną szkodę. Marszałek oświadczył, że przedłoży ten wniosek plenum Sejmu w dniu 3 kwietnia.

Konkurs na uproszczony tryb urzędowania

Z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, w celu udoskonalenia i uproszczenia trybu urzędowania w urzędach państwowych Nadzwyczajny Komisarz Oszczędnościowy p. St. Moskalewski ogłasza konkurs na szczegółowo opracowane projekty z dziedziny: 1) trybu i systemu urzędowania, 2) systemu rachunkowości i kasowości, 3) manipulacji kancelaryjnej dla wszystkich urzędów państwowych Rzeczypospolitej.

Prace w powyższych dziedzinach, zredagowane jasno i treściwie oraz poprawnym językiem polskim, w rozmiarach do 6-ciu arkuszy, pisane na maszynie, winny być przesłane w zapieczętowanych kopertach zaopatrzonych uwagą: „Konkurs projektu urzędowania", pocztą, w listach poleconych pod adresem St. Moskalewskiego, Nadzwyczajnego Komisarza Oszczędnościowego, Prezydjum Rady Ministrów, Krakowskie Przedmieście n-r 46, najdalej do dnia 1 maja 1924 r.

Prace winny być podpisane pseudonimem, a oprócz tego należy w osobnej zapieczętowanej kopercie podać nazwisko i adres autora.

Najlepsze prace zostaną nagrodzone w sposób następujący: 1) Trzy nagrody za pracę o trybie i systemie urzędowania po 500, 300 i 200 złp. — 2) Trzy nagrody za prace o systemie rachunkowości i kasowości po 500, 300 i 200 złp. 3) Dwie nagrody za pracę o manipulacji kancelaryjnej po 300 i 200 złp. Prócz nagród, urzędnicy państwowi otrzymają za prace wyróżnione przez Sąd konkursowy, pisemne podziękowanie, które zanotowane będzie w ich tabelach kwalifikacyjnych.

Dzień dobry!

CENZURA.

Wszedł do ogrodu cap — szanowny cenzor
I między kwiaty zapuścił swój jęzor
Niszczy bez względu ów potwór złośliwy
Róże i fiołki, osty i pokrzywy.
Wreszcie się dorwał z innych roślin braku
Ulubionego swojego przysmaku
I rzekł, gdy skubał fiech ze suchej żerdzi:
„Róża jest nie zła — szkoda, że tak śmierdzi".
Niech na frazesy ludzie się nie łapią,
Strzeżcie się, strzeżcie przed cenzurą capią! Kr.

KRONIKA

Kraków, 20 marca

ODEBRANIE DEBITU „WIENER MORGENZEITUNG", zarządzone przed kilku dniami przez władze polskie dotyczy wydawanego we Wiedniu organu syonistycznego „Wiener Morgenzeitung", a nie morawsko-ostrawskiej „Morgenzeitung".

FAŁSZYWE DOLARY W ostatnich tygodniach pojawiły się w ogromnych ilościach fałszywe 10 i 20-dolarówki.

Banknoty fałszywe różnią się od prawdziwych tem, że nitki jedwabne skupione są w jednym miejscu oraz nieodpowiedniością serji, która koordynować się winna z resztą otrzymaną przez podzielenie numeru banknotu przez 4, przyczem reszcie

1 odpowiadać winny po drugiej stronie banknotu litery serji A i E

2 odpowiadają literki B i F;

3 odpowiadają literki C i G;

0 odpowiadają literki D i H,

zaś w banknotach fałszywych przeważają literki A i D bez względu na numer serji.

ESTETYKA SZCZEPIENIA. Niktby nie przypuszczał, że i w tej dziedzinie zaznaczać się mogą poważne różnice w zapatrywaniach naszych dzielnic. Warszawa mianowicie ma specjalne wymagania w tym względzie, I to tak co do ilości, jak co do rozmieszczenia nacięć. Przepisane są cztery nacięcia w kierunku równoległym obok siebie. Więc rodzaj bransolety tatuowanej. Naszym lekarzom trudno znowu pogodzić się z tem nowatorstwem i obstają przy dwóch nacięciach, swobodnie umieszczonych. Inna rzecz, że bardziej celowe są dwa nacięcia, które się przyjmują, niż cztery nieskuteczne. Wyjściem byłoby może obranie drogi pośredniej, t. zn. trzech nacięć. Obrać jej jednak nie można. Stosują ją u siebie Czesi.

OŻYWIENIE NA TARGU SZTUKI. W ostatnich dniach dało się odczuć znaczne ożywienie w handlu obrazami. Brak gotówki na rynku krakowskim zwabił szereg wielkich handlarzy, którzy dawnym zwyczajem zjechali do Krakowa na zakupy. Pojawili się właściciele Domu Sztuki w Warszawie, Gutmajer, lwowscy i poznańscy kupcy. Słychać o wywiezieniu kilku cennych dzieł z prywatnych zbiorów i dużych zakupach w pracowniach malarzy krakowskich (prof. Pankiewicz, Turek i i.).

STAN WODY NA WIŚLE od wczoraj nie uległ zmianie, na Sole pod Żywcem poziom wody wynosi 13 cm ponad stan normalny, pod Oświęcimem 16 cm ponad stan normalny, na Dunajcu koło Nowego Sącza poziom wody 22 cm. poniżej stanu normalnego. Na Sanie grubość powłoki lodowej bez zmiany.

Z UNIWERSYTETU LUDOWEGO IMIENIA ADAMA MICKIEWICZA. We czwartek dnia 27 marca br. o godz. 7-ej wieczorem odbędzie się w wielkiej sali Starego Teatru urządzony staraniem Uniwersytetu Ludowego im. A. Mickiewicza, odczyt znanego uczonego socjologa i lingwisty, Profesora Uniwersytetu Warszawskiego, Dra Jana Boudoin'a de Courtenay pt. „Kwestja Narodowościowa". Bilety w cenie po 3 miljony, 2 miljony, 1 miljon i pięćset tysięcy marek pol. do nabycia już od piątku 20 bm. w księgarni WP. Skulskiej (Wojnara) przy ulicy Szewskiej, a przed rozpoczęciem odczytu przy Kasie Starego Teatru.

OBOWIĄZEK NOSZENIA BRONI. Na skutek rozkazu komendanta miasta od dnia 17 bm. obowiązuje wszystkich oficerów garnizonu krakowskiego noszenie broni bocznej (szabla, rewolwer).

SPIS KONI I ZWIERZĄT POCIĄGOWYCH przeprowadzany na całym obszarze Rzeczypospolitej Polski kończy się w dniu 23 bm. Jak wiadomo spis ten jest dokonywany z polecenia min. spraw wewn. i wojskowych dla wojskowych celów. Po ukończeniu spisu przeprowadzona zostanie kontrola, uchylający się od spisu podpadną karze.

Katastrofa kolejowa w Bochni

Bochnia, 20 marca. Dzisiaj nad ranem około godziny trzeciej zdarzyła się tutaj w odległości kilkudziesięciu kroków od stacji kolejowej katastrofa kolejowa. Mianowicie **zderzyły się dwa pociągi ciężarowe przyczem uległo zdruzgotaniu parę wagonów.** Ofiar w ludziach nie było. Natychmiast na miejscu katastrofy **zjawiła się komisja kolejowo-policyjna**, która rozpoczęła śledztwo co do powodów nieszczęścia. Na torze leżą zdruzgotane wagony kolejowe, które w zupełności zatarasowały linję kolejową, tak, że pociągi muszą miejsce katastrofy omijać, przejeżdżając przez tor boczny.

OPERETKA. Dziś we czwartek „Frasquita", której obsadę tworzą pp. Rynas, Kozłowska, Rapacka, Ostrowski, Sempoliński, Rewera-Rewski, Rawita, Bojnarowski i inni. W pełnym toku próby z operetki L. Falla „Madame Pompadour". Nowe dekoracje stylowe, kostjumy i pierwszorzędna wystawa podnoszą wysoką wartość tej operetki.

IV. WIECZÓR PIEŚNI I ROMANSÓW W WYKONANIU K. KNIAGININA odbędziee się we czwartek 20 o godz. 8 w. w sali Starego Teatru. W programie Rachmaninow. Bilety wcześniej u Lipskich, Sławkowska. W dniu koncertu od g. 6 przy kasie St. Teatru.

BIZET-DOHNANYJ, wykonany będzie na XVIII. poranku symfonicznym w niedzielę 23 bm. pod dyrekcją Zdzisława Górzyńskiego.

MATTIA BATTISTINI, słynny śpiewak, wystąpi w Krakowie we środę, 26 bm. Bilety do nabycia u J. Lipskiego, Sławkowska 8.

REPERTUAR

TEATR IM. JULJUSZA SŁOWACKIEGO.
Początek o godz. 7·30

Czwartek: „Podatek majątkowy".
Piątek: „Kościuszko pod Racławicami".

TEATR „BAGATELA".
Początek o godz. 8.

Czwartek: „Przyjaciółka pana ministra".
Piątek: „Przyjaciółka pana ministra".

MIEJSKI TEATR „OPERETKA".
Początek o godz. 8.

Czwartek: „Frasquita".

CO GRAJĄ DZISIAJ W KINIE?

Uciecha: „Jeden przeciw trzem" dramat w 7-miu aktach i „Fatty się żeni", komedja w 5 aktach.
Zachęta: „Czarcie pole" z Lyą de Putti i Gajdarowem.
Promień: „Lucrecja Borgja"
Wanda: „W noc poślubną" z Ossi Oswaldą".
„Sztuka": „Krew na piasku" — dramat w 8 aktach z Robertem Valentini, Lili Lee i N. Neldi.
„Reduta": „Portret martwej modelki", dramat rosyjski z Rimskim i W. Orlową.
„Nowości": „Raj obłąkanego".
Warszawa: „Losy uwó h dziewczynek z Paryża i wyzysk ich urody" (dwie serje).
Op.eka: „W szponach Chińczyków".

POLSKI BANK HANDLOWY, Oddział w Krakowie, zawiadamia swoich P. T. Klientów, którzy dotychczas nie zakupili akcyj Banku Polskiego, że udziela na ten cel dogodnych kredytów. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja.

Również zwraca się uwagę, że **kantor i kasa otwarte od godz. 9—1-szej i od 4—5.30 popoł.**

WYSTAWA OBRAZÓW WOJCIECHA KOSSAKA. W Tow. **„Polski Akropolis"** przy ul. Florjańskiej 28, Mezanin, zostanie otwartą w niedzielę dnia 23-go marca br. wystawa obrazów artystymalarza **Wojciecha Kossaka.**

Między innemi są zebrane prace: „Orlęta", „Palenie sztandarów", „Przejście przez Berezynę", „Pochód do Racławic" i wiele innych.

Pozatem wystawia swe prace wiele innych wybitnych malarzy. Szczegóły w afiszach.

50 prc. dochodu ze wstępów na „Ratunkowy Komitet Biskupi".

Z KRAJU

ŚNIEŻYCA. Wczoraj w okolicach Warszawy spadł nad wieczorem dość obfity śnieg, połączony z wichurą i powstałą stąd zadymką.

Zawieja wytworzyła na linjach kolejowych dyrekcji warszawskiej szereg drobnych trudności w ruchu, co z kolei rzeczy spowodowało liczne opóźnienia pociągów dalekobieżnych.

W nocy, gdy szlaki na linjach przetarły się nieco, trudności te ustały i ruch odbywał się naogół normalnie.

Jak na drugą połowę marca i zbliżający się początek wiosny kalendarzowej, wczorajsza śnieżyca należy do nader rzadkich w Polsce fenomenów natury.

KRAKOWSKA CERAMIKA W WARSZAWSKIEJ ZACHĘCIE. W Zachęcie w ostatnich kilku salach **wystawiono kilka kollekcji krakowskiej ceramiki** z warsztatów krakowskiej szkoły ceramicznej, warsztatów p. Szrajberówny oraz pracowni: Jagmina, Czarkowskich, Kruszewskiej i Husarskiego. Wszystkie eksponaty bardzo interesujące. Jagmin przechodzi ze sztuki stosowanej w „sztukę czystą" (główki, maski i popiersia) próby interesujące, ale wymagające sporego samokrytycyzmu, aby nie popaść w to, co się w Paryżu nazywa „savon sculpte".

Talerze Husarskiego przypominają ceramikę bretońską o figurkach polskich.

ZE SPORTU

WYNIKI ZAGRANICZNE.

Berlin — Hamburg 3:1 (1:1). Zawody te odbyły się w Berlinie w obecności 25.000 widzów przy znaczniejszej przewadze Berlina. Sędzia Jeckel nie mógł zadowolnić.

D. F. C. (Praga) pobił w Hamburgu T. V. Eimsbüttel **4:2.**

Sparta (Praga) — **Guts Muts 4:3 (4:1).** Wynik ten z trudem wywalczył sobie mistrz czeski a jest on tem ciekawszym, że tydzień wcześniej pobił on tę samą drużynę w stosunku 14:0.

Siavia — Makabi (Berno) 1:0 (0:0). Obie drużyny sobie równe. Po pauzie nawet przewaga Makabii.

Wiedeń. Amatorzy prowadzą mistrzowstwo. Zdołali oni lekko i zasłużenie pobić **Hakoah** w stosunku **3:1** (1:1). Widzów 25.000. Najlepsi na placu Popovich, Hitl, Cutt, Kalmann, Konrad i Wieser, który strzelił sam trzy bramki. Król piłkarzy Schaffer jako środkowy pomocnik okazał się słabym.

Sportklub — W. A. F. 7:0 (2:0). Gra W. A. F. otwarta jednak Sportklub wykazał pod bramką energiczniejszą akcję i decyzję w strzałach.

Rapid — Hertha 3:2. Młoda drużyna Rapidu zasłużyła wygraną.

Wacker — Simmering 2:1 (1:1).

Budapeszt. M. T. K. — Vasas 4:2 (3:2). Zuglo — F. T. C. 2:0 (1:0). III. Bezirk — U. T. C. E. 5:0 (3:0). Kispesti — 33 er 1:0 (0:0). B. T. C. — Törekves 1:0 (1:0). U. T. C. — B. A. C. 1:0 (0:0).

Rugby. Anglja — Szkocja 19:0.

ZWYCIĘSTWO FRANCJI w zawodach hockey'owych o mistrzowstwo Europy. W Medjolanie zetknęły się z sobą drużyny następujących państw: Włochy, Szwajcarja, Hiszpanja, Francja i Szwecja. Do finału stanęły Francja i Szwecja, który przyniósł Francji zwycięstwo w stosunku 2:1. M. Ster.

SEKCJA TATERNICKA A. Z. S. urządza w poniedziałek 24 bm. o godz. 8-ej wiecz. w sali Instytutu mineralogicznego U. J. przy ul. Gołębiej 6 wykład Dra Marjana Sokołowskiego p. t.: „Taternictwo zimowe", ilustrowany przeźroczami świetlnemi.

Wstęp dla akademików i uczniów szkół średnich 500.000 mkp., dla członków za okazaniem legitymacji wolny, dla wszystkich innych, 1 miljon.

ZE ŚWIATA

ECHA WYPADKU KS. WALII. Z Londynu donoszą: W Izbie gmin zapytał jeden z deputowanych, czy Izba gmin ma prawo zaprotestować przeciwko narażaniu przez następcę tronu ks. Walji swego życia ryzykownemi przedsięwzięciami sportowemi. Prezydent Izby gmin oświadczył, eż osobiście nie może wydać w tym kierunku swej opinji, ale że członkowie gabinetu powinni zająć stanowisko w tej sprawie.

KĄCIK KOBIECY

Szczęśliwe żony w Arabji.

(z.) Posłuchajcie wszystkie europejskie żony i panny, kandydujące do stanu małżeńskiego, o fakcie, który zdarzył się niedawno w Arabji, a wszystkie prawdopodobnie zapragniecie masowo opuścić Europę i przenieść się na gorącą arabską ziemię...

Prawo arabskie nie jest zbyt miękkie i czułe dla mężów, którzy zapominają o obowiązkach w stosunku do swych małżonek i o względach, jakie winni swym połowicom. Biada też takiemu Arabowi, który uniesiony np. gniewem poważy się w przystępie złości i zdenerwowania podnieść rękę na towarzyszkę swego życia.

Niedawno zdarzył się w Arabji wypadek, który powinien być odstraszającym przykładem dla wszystkich zbyt krewkich i niepowściągliwych w ruchach mężów. Oto pewien „gorący" Arab w sprzeczce małżeńskiej ze swą żoną uderzył ją, niezbyt zresztą silnie w ramię; uderzenie to nie pociągnęło wprawdzie za sobą żadnych groźnych następstw i było zupełnie „bezkrwawe" i w gruncie rzeczy niewinne, mimo to sąd wydał następujący wyrok na „winnego zbrodni" Araba:

„W myśl brzmienia ustawy skazujemy Muchameda na ośmdziesiąt razów kijem w podeszwy, na zapłacenie odszkodowania za ból w kwocie stu piastrów i zwrócenie posagu żony, wynoszącego dwieście piastrów. Ceremonja bicia w podeszwy ma się odbyć w naszej obecności. Pozatem winny podlegnie siedmiodniowemu aresztowi, aby nauczył się nadal żyć odpowiednio..."

Taką to opieką otacza „barbarzyńska" Arabja swoje córy. Jakże dziwnie wygląda wobec tego „kulturalna" Europa, w której mąż „pan i władca" swej żony może ją smagać nietylko moralnie lecz nieraz niestety i cieleśnie, nie wchodząc przez to w konflikt z prawem.

Nowa Praga

(Wrażenia przejezdnego.)

„Złata Praha“, miasto o stu wieżycach (w rzeczywistości jest ich znacznie więcej) od chwili przewrotu politycznego stolica republiki czechosłowackiej w szybkiem tempie zmierza do dorównania pod każdym względem innym stołecznym miastom Europy. Przez przyłączenie kilku gmin, poprzednio samodzielnych, Praga pomnożyła swą ludność liczącą przed wojną 400.000, o dalsze 300 tysięcy, a charakter stolicy samodzielnego państwa nadał jej oblicze zgoła odmienne od dawnego.

Przedewszystkiem trzeba było znaleść pomieszczenie dla rozmaitych władz centralnych, bądź co bądź rozległego państwa, oraz dla przedstawicieli obcych mocarstw i wielotysięcznej rzeszy urzędników, którzy z różnych krajów dawnej monarchji przenieśli się do Pragi. Ponieważ w pierwszych latach powojennych niepodobna było myśleć o nowych budowlach, więc poradzono sobie w ten sposób, że liczne pałace bogatej arystokracji zostały poprostu zarekwirowane i oddane na użytek rozmaitych ministerstw i władz. Na zamku w Hradszynie urządzono mieszkanie dla prezydenta i biura ministerstwa dla spraw wewnętrznych i zagranicznych. Czyniono, co i jak się dało, przyczem oczywista nie zapomniano też o Niemcach, zamieniwszy ich gimnazjum na trafikę.

Od pierwszego dnia przewrotu zabrano się gorączkowo do odaustrjaczenia miasta, a pierwszym punktem programu było polowanie na dwugłowego orła, strzegącego wszystkich gmachów publicznych, by go następnie pogrążyć w najgłębszych nurtach Wełtaw-- Następnie dokonano dzieła zniszczenia na znienawidzonej niemczyźnie przez usunięcie wszystkich napisów niemieckich, nazw ulic, nawet imion i nazwisk różnych właścicieli firm, a uskuteczniono to tak gruntownie, że nawet promienie Roentgena nie zdołałyby teraz ujawnić choćby jednego napisu niemieckiego. Obecnie biało-czerwono-błękitna barwa manifestuje zwycięsko słowiański charakter miasta. Zmieniono nazwy ulic, przypominające czasy austrjackie i główne ulice, np. ul. Ferdynanda przechrzczono na Narodową, a ul. Elżbiety na Rewolucyjną itd. Szkoda tylko, że w tym zapale reformatorskim zapędzono się zbyt daleko, bo jeśli magistrat urzeczywistni swój najnowszy pomysł pozmieniania nazw setek innych ulic, jak Palacky'ego, Havliczka itd., by zrobić miejsce dla nazwisk wielkości narodowych nowszej daty, to prawdziwie, że nawet rodowity mieszkaniec Pragi nie potrafi się bez pomocy policji zorjentować w swem mieście

Do obrazu ulicy nowej Pragi należy też całkowicie zmodernizowana policja, zamiast pióropuszów i szabel przybrana w angielskie hełmy i gumowe pałeczki.

Dla uczynienia z Pragi prawdziwie wielkiego miasta, magistrat ułożył na najbliższe 50 lat program budowlany, którego wykonanie wymaga 5 miljardów koron czeskich. Program ten obejmuje między innemi: budowę nowej gazowni, centralnego dworca kolejowego, przeprowadzenie tunelu pod Belwederem i zabudowanie tegoż Belwederu gmachami państwowemi. Na budowę gazowni zdobyto już fundusz, dzięki pożyczce angielskiej, a teraz toczy się gwałtowny spór, komu robotę tę powierzyć. Niemiecka firma Koppers z Essen przedłożyła ofertę tańszą od współubiegającej się firmy francuskiej, jednakowoż ze względu na antygermańskie ucznicia radnych miasta, przypuszczać należy, że serce odniesie zwycięstwo nad kieszenią. Potrzeba dworca centralnego staje się z każdym dniem pilniejsza, gdyż cztery, niemal w centrum miasta leżące dworce, nie odpowiadają warunkom wzmożonego ruchu komunikacyjnego. Pozatem planuje się elektryfikację niektórych linij kolejowych, czemu najgoręcej można przyklasnąć, gdyż obłoki dymu zatruwające powietrze w dzielnicach najgęściej zaludnionych, stają się plagą nie do zniesienia. Zdaje się, że to ten nadmiar dymu wywołał w Pradze taki odruch przeciwdymowy, że nietylko na platformie tramwajów, ale nawet w salonach fryzjerskich, palenie jest zakazane.

Z dalszych projektów rozbudowy, na gwałtowny opór wszystkich sportowców, więc niemal połowy ludności, napotkał plan wzniesienia całego kompleksu gmachów publicznych na płaskowzgórzu Belwederu, gdzie obecnie mieszczą się wszystkie place sportowe.

Solidny stan majątkowy praskiej ludności przejawia się w dużym ruchu budowlanym, głównie w centrum miasta. Na peryferji powstają fabryki i domy czynszowe dla uboższej ludności. Wszystko zatem przemawia, że Praga w krótkim czasie stanie w rzędzie miast o miljonowej ludności.

GIEŁDA KRAKOWSKA

Kraków, 20 marca 1924

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	19/III.
P. T. H.	1675	1700—1600
„Impex"		100
„Pharma" (B. Jawornicki)	2600	2575—2450
Bracia Rolniccy	450	450
„Po sk Gloo"	650	
C. Hartwig, Poznań		
Żegluga Polska		440
Zieleniewski	47000—46600	46750—46500
Warsz. Parowozy	1825	1800—1775
Cegielski, Poznań	2650—2600	2800—2650
„Potęga" Tow. huty żel.		
„Lemes"		
„Trzebinia"	2800—2750	2900
„Pocisk"		5900
Automotor		
Portland-Cem. Szczakowa		
Górka	72000—71500	71000
Siersza	23200—23100	23.00
Tepcze	10650—10550	10750—10550
Polska Nafta	2500—2400	2400—2350
Oikos		
„Pokucie" Naft. S.A.	2200—2100	2200—2175
Pezet		
Strug	6400	6500—6425
Syndykat Kosz., Kraków		800
Tłuszcze Trzebinia	16400	16400
„Krakus"	7600—7550	7600—7575

AKCJE	Transakcje w tysiącach marek dziś	19/III.
Porcelana Ćmielów	3450—3425	3600-3550
Fabr. cukr. w Chodorowie	22900—22700	22350—22150
Elektr. Siersza	1350	1400
Zakłady przem. „Ryngraf"		
S. W. Niemojowski	2550—2500	2600—2550
Fabr. kap. w Myślenicach		
Bank Przemysłowy	2100—2075	2125—2100
Bank Hipoteczny	2500	
Bank Małopolski		
Ziemski Bank Kredyt.	700—650	750—700
Powszechny Bank Kredyt.		
Akc. bank Związkowy	500	
Bank Komercjalny	500—400	
Bank Kred. w Warszawie		
Bank Zw. Spółek Zarob.	23250—22750	23000
Bank Zachodni		
Rohn Zieliński	2400	
A. Piasecki	3400—3300	
„Agrochemja"		
„Teropol"		
„Polski Lloyd"		
„Kabel"		
Gazy		
Garbarnia		
Chybie		49000—46250
Orthwein i Karasiński		
Azot	2100—2075	2100—2025

Kraków, 20 marca. — „Uroczysty" nastrój z okazji pięciolecia założenia giełdy pieniężnej nie przyczynił się do poprawy sytuacji na rynku efektów. Giełda nie reaguje z zasady na momenty uczuciowe i kursa nawet nie drgnęły ku górze. Szereg papierów wskutek znacznej podaży a minimalnego zainteresowania osłabiło swoje kursa, jedynie Chodorów a na pogiełdzie Gazy wschodnie lekko zwyżkowały. Obroty w akcjach małe. Ożywienie nastroju sprowadziło dopiero pojawienie się na giełdzie nadzwyczajnego numeru „Kurjera Wieczornego", wydanego z okazji pięciolecia giełdy krakowskiej w bogatej szacie. Było to jedyne „ożywcze tchnienie" na dzisiejszem zebraniu giełdy efektów.

Na rynku walutowym kursa zniżkowe a obroty minimalne, ograniczone zaledwie do kilku transakcji.

AKCJE NA POGIEŁDZIE

Jaworzno dr. 113.000—114.0000. 104.000 po 25 sztuk. Gazy wschodnie 101.000 płacono, Gazy zachodnie 33.000, Lokomotywy 2400—2450, Nafta Krosno 3000, Tehate 12.000, Nobel 6950, Miljonówka 1300.

WALUTY I DEWIZY W OBROTACH BANKOWYCH

Waluty: Dolary 9375.

Czeki: Nowy Jork 9360—9350—9340, Zurych 1620, Medjolan 404, Paryż 485, Praga 271.

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa, 20 marca. (Cyfry w tysiącach):
Bank Dysk. Warszawski 32.250—33.000.
Bank Handlowy 32.000—31.750—32.000.
Bank dla Handu i Przem. 5.700—6.000—5.900.
Bank Kredytowy 2.100.
Bank Polski Handlowy w Poznaniu 9.500—10.000—9.750.
Bank Polski przem. we Lwowie 2.100.
Bank Zachodni 10.750.
Bank Zw. Sp. Zar. 22.000—22.750—23.500.
Kijewski i Scholtze 1.725.
Chodorów 23.000—22.500—24.000.
Suchedniów 6.000.
Starachowice 16.100—16.400—16.350.
„Trzebinia" 2.900—2.950.
Pocisk 5.600—5.650.
Parowóz 1.950—1.850—1.875.
L. Zieleniewski 46.000.
Zawiercie 225.000.
Żyrardów 1,750.000—1,720.000—1,737.500.
War. Tow. Transp. i Żegl. 900.
Spiess i Syn 4.200.
Ćmielów 3.400—3.000.
Elektryczność 7.700—7.800.
Michałów 3125—3000.
Warsz. Tow. F. Cukru 16000—18750—18500.
Warsz. I. Kop. Węgla I 25.500, II 26.500, III 27.500, IV 28.000.
Cegielski 2650—2600—2625.
Modrzejewskie zakł. I 47250, III 49000, dr. 55000.
Norblin, Buch i W. 2800—2950.
Ostrowieckie 46000—48250—47750.
Orthwein i Karasiński 2300.
Fitzner 33500 I, 35250 II.
Haberbusch i Schiele 28000—27500.
Spirytus I 9500, II 9950, III 9800.
Polska Nafta 2475.
Bracia Nobel 6550.
Siła i Światło 2650—2590—2600.
Przemysł Naftowy 3700.

Warszawska giełda pieniężna

Warszawa, 20 marca. Nowy Jork 9350—9300, Londyn 40.250—39.900, Paryż 475—472.25, Wiedeń 132.10—131, Praga 270.95—270.64, Włochy 398, Belgja 392—387, Szwajcarja 1617—1607, Holandja 3465—3440, Frank złoty 1,800.000, Miljonówka 1225—1175, Pożyczka złota 15.000, Bony złote 1400, Pożyczka dolarowa 5630—5625.

Dzisiejsza giełda w Zurychu

Zurych, 20 marca. Otwarcie giełdy. Nowy Jork 5.81. Londyn 24.91 1/2. Paryż 29.60. Wiedeń 81 21/32. Praga 16.73 1/2. Włochy 24.30. Belgja 24.75. Budapeszt 85. Helsingfors 14.50. Sofja 415. Holandja 214. Bukareszt 305. Berlin 131. Belgrad 712.

KALENDARZYK GIEŁDOWY

ZEZWOLENIA NA NOWE EMISJE.

Towarzystwo Naftowe „Kaukaz", Spółka akcyjna we Lwowie zezwolenie na powiększenie kap. akc. o Mkp. 1 miljard, czyli do Mk. 2 miljardy drogą II. emisji 100.000 sztuk po Mk. 10.000. Kurs emisyjny 1.50 złotych.

PO ZAMKNIĘCIU KRONIKI

SZKODLIWA OPIESZAŁOŚĆ. Na ostatniem posiedzeniu Rady miejskiej poruszana była sprawa odszkodowania, jakie rząd ma wypłacić gminie za zniszczone przez wojsko budynki szkolne przy ul. Wawrzyńca i Wolskiej. Jak wiadomo budynki te oddała wojskowość miastu w lecie ubiegłego roku. Magistrat dotąd nie wystarał się u rządu o odszkodowanie, a nie mając funduszów, nie może rozpocząć restauracji budynków szkolnych. Wobec opłakanych stosunków szkolnych w Krakowie, restauracja tych budynków staje się rzeczą palącą. Przy restauracji budynków szkolnych znalazłoby też zajęcie kilkudziesięciu bezrobotnych.

Ostatnie telegramy

z 20 marca 1924

Z sejmowej komisji budżetowej

Skarbofern — Afera żyrardowska

Warszawa, (tel. wł.). Sejmowa komisja budżetowa ukończyła trzecie czytanie preliminarza budżetowego min. Przemysłu i Handlu. Wniosek posła **Sanojcy** i tow. w sprawie odwołania posła **Korfantego z Rady nadzorczej Skarbofernu** i wydelegowanie w jego miejsce jednego fachowego górnika upadł. Również **nie uzyskał** większości wniosek w sprawie zaprzestania nominacji posłów sejmowych **do Rad nadzorczych państwowych kopalń.** Oba wnioski zostaną wniesione na plenum Sejmu jako votum mniejszości.

Nad sprawą skandalu żyrardowskiego przeszła komisja do porządku dziennego, ponieważ sprawa ta zostanie poruszona na plenum Sejmu jako wniosek nagły.

Raporty delegata polskiego do Ligi Narodów

Warszawa, (tel. wł.). Wbrew informacjom **prasy,** dowiaduje się wasz korespondent ze źródła **rządowego,** że delegat polski do Ligi Narodów **p. Skirmunt** nadesłał do tej pory jedynie raport w sprawie **gdańskiej i w sprawie mniejszości narodowych.** — Natomiast raport p. Skirmunta w sprawie **Kłajpedy** do tej pory do Warszawy **nie nadszedł.**

Natychmiast po nadejściu powyższego raportu zbierze się Komitet Polityczny Ministrów dla zajęcia w tej sprawie stanowiska.

Gratulacje dla Marszałka Piłsudskiego

Warszawa (Tel. wł.) Wczoraj w dniu imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego udali się do Sulejówka z życzeniami: reprezentant Pana Prezydenta Rzeczypospolitej pułk. **Zaruski,** reprezentant p. premjera **Grabskiego** z listem odręcznym, paru członków gabinetu generałowie: **St. Haller, Suszyński, Neugebauer i w. i.,** delegaci pułków, szkół wojskowych, dalej reprezentanci klubów sejmowych, **Wyzwolenia, Piasta, P. P. S., N. P. R.,** reprezentanci profesorów uniwersytetu warszawskiego, oraz delegacje ludności z kresów.

Dzisiaj odbędzie się w Hotelu Europejskim uroczysty bankiet, urządzony staraniem Zw. Legionistów.

Wyjazd posła Chłapowskiego

Warszawa. (AW). Jak się dowiadujemy, poseł Chłapowski — którego nominacja została definitywnie postanowiona — wyjeżdża dzisiaj do Paryża.

Proces por. Błońskiego

Warszawa, (tel. wł.). Dzisiaj (3-ci dzień rozprawy) zeznawali w procesie o inwigilację Marszałka Piłsudskiego świadkowie, przeważnie oficerowie W. P. Jutro będzie składał zeznania Marszałek Piłsudski, gen. St. Haller i minister Sikorski.

Echa podwyższenia opłat paszportowych

Warszawa, (tel. wł.). Izba Handlowa w Katowicach złożyła rządowi obszerny memorjał dotyczący niesłychanego **podwyższenia opłat paszportowych.** Memorjał wskazuje na konieczność niczem nie skrępowanego obrotu handlowego między Górnym Śląskiem a zagranicą.

Ochrona lokatorów

Warszawa, (tel. wł.). Dzisiaj na posiedzeniu plenarnem Sejmu rozpatrywane będzie sprawozdanie komisji prawniczej w sprawie projektu nowej ustawy o ochronie lokatorów.

Umowa zbiorowa w rolnictwie

Warszawa, (tel. wł.). W dniu dzisiejszym rozpoczęła obrady główna komisja polubowna w sprawie umowy zbiorowej w rolnictwie, między pracodawcami a robotnikami rolnymi.

Chodzi tu mianowicie o kontrakty zawierane z robotnikami na rok służbowy 1924—25.

Umowa obowiązywać będzie na terenie województw: Warszawskiego, Lubelskiego, Białostockiego, Kieleckiego, Łódzkiego, Poznańskiego i Pomorskiego.

Pięciolecie giełdy pieniężnej w Krakowie

Przed wojną światową Małopolska nie posiadała zupełnie giełdy pieniężnej, a sprzedaż małopolskich (zresztą nielicznych) efektów odbywała się wyłącznie na giełdzie Wiedeńskiej. We Lwowie jedynie począwszy od listopada 1913 r. istniała giełda towarowa, na której dokonywano transakcji ropą naftową. Giełda towarowa we Lwowie wskutek wybuchu wojny europejskiej w dniu 30 lipca 1914 została zamknięta a wznowiła swe czynności dopiero w grudniu 1918 r.

W chwili rozpadnięcia się Austrji sfery finansowe i handlowe Małopolski odczuły konieczność założenia giełdy pieniężnej. Zakrzątnięto się żywo we Lwowie, gdzie giełdę pieniężną otwarto dnia **14 kwietnia 1919 r.**

W Krakowie **inicjatorką założenia giełdy była Izba handlowa i przemysłowa**, która już w grudniu 1918 r. zajęła się żywo tą sprawą. Z początkiem stycznia 1919 r. zawiązał się komitet w skład którego wchodzili dyrektor oddziału Banku Austrjacko-Węgierskiego Kazimierz Bigo, dyrektor Banku Małopolskiego Albert Ungar, dyrektor „Merkura" Zygmunt Holzer, dyrektor Banku Przemysłowego Tadeusz Filippi i dyrektor Banku Krajowego Jan Armółowicz, oraz delegaci Krakowskiej Izby Handlowej i Przemysłowej, prezydent Epstein i Dr. Beres. Komitet ten poczynił wstępne kroki do zawiązania giełdy.

Komisja rządząca w dniu 13 marca 1919 r. zatwierdziła statut giełdy pieniężnej, oraz zamianowała **komisarzem rządowym Dr. Wiktora Gajewskiego, który swe funkcje sprawuje do dnia dzisiejszego.**

Mając już zatwierdzenie statutu Wydział giełdowy zadecydował otwarcie giełdy w dniu 20-go marca 1919 r.

Pierwszy rok działalności giełdy

Pierwsze posiedzenie giełdy

odbyło się dnia 20 marca 1919 r. W dniu tym ustalono następujące kursa w koronach:

	Koron: ofiar.	żąd.
Galicyjska poż. krajowa 1893	106	
Galicyjska poż. szkolna 1908	106	
4½% poż. krajowa 1913	113	
4½% poż. krajowa 1914	114	
Pożyczka m. Krakowa 1909	101	102
4½% listy zastawne Galicyjskiego Banku dla Handlu i Przemysłu	104	
4½% listy zastawne Banku Hipotecznego	110	112
4% listy zastawne Banku Hipotecznego	106.50	108
4% listy zastawne Tow. Kred. Ziemskiego	114	
4½% listy zastawne Tow. Kred. Ziemsk.	116	118
4½% listy zastawne Banku Krajowego	113	
4% listy zastawne Banku Krajowego	109	
4½% obligacje komun. Banku Krajow. 42 l.	109	
4½% obligacje komun. Banku Kraj. 51½ l.	109	
4% obligacje komun. Banku Krajowow. 45 l.	105.50	
4% obligacje komun. Banku Krajow. 57½ l.	105.50	
4½% obligacje kolejowe Banku Krajow.	105.50	
Austr. losy Czerwonego Krzyża 10-fl.	50	56
Austr. losy Czerwonego Krzyża 5-fl.	30	38
Austr. losy Czerwonego Krzyża 20 K	38	41
Losy tureckie	—	—
Akcje Banku Galicyjskiego dla Handlu i Przemysłu (Bank Małopolski)	—	—
Akcje Banku Hipotecznego	625	—
Akcje Banku Przemysłowego	—	—
Akcje P. T. H.	290	—
Akcje Chodorów	—	330
Marki polskie	196	201
Marki niemieckie po Mkn. 100 i 1.000	200	205
Ruble carskie po 100 R.	246	252
Ruble carskie po 500 R.	240	246
Ruble drobne	242	248

Na drugiem z rzędu zebraniu giełdowem dnia 21 marca notowano poraz pierwszy **akcje Zieleniewskiego** (ofiarowano K. 400, żądano K. 425), i bez transakcji akcje **Ziemskiego Banku Kredytowego i Lemieszu.** Na tem również zebraniu dokonano transakcji po K. 780 akcjami Skody, notowano przekaz na Warszawę K. 200 i liry po K. 290.

Dnia 23 marca 1919 r. zawarto transakcję po K. 75 za 5 i pół wojenną pożyczkę węgierską a dnia 28 marca ofiarowano po raz pierwszy za akcję **Górki** K. 500 (żądano K. 523).

Cedula kursowa z 26 marca 1919 r. zanotowała **„żywy popyt za galicyjskimi papierami lokacyjnymi przy braku towaru".**

Powoli zaczęła powiększać się cedula giełdy krakowskiej. I tak 3 kwietnia 1919 r. cedula notuje (bez transakcji) akcje **Banku Ziemskiego dla Kresów i Sierszy Górniczej,** 4 kwietnia akcje **Radziwiłł, Wimmer i Żeleński,** 5 kwietnia **Wiedeńskiego Banku Związkowego,** 7 kwietnia **Merkurbanku, Wiedeńskiego Powszechnego Banku Obrotowego, Wiedeńskiego Banku Lombardowego i Eskontowego,** 28 kwietnia **Karpackiego Towarzystwa Naftowego,** 27 czerwca **Fabryki Portland Cementu „Szczakowa"** i 12 lipca **Akcyjnego Towarzystwa dla Przemysłu Oleju Skalnego** (dawniej D. Fanto), 16 lipca **„Galicja".**

Wydział giełdowy na posiedzeniu 23 listopada dopuścił do obrotów akcje **Powszechnego Banku Kredytowego** (notowane od 25 października), **Banku Komercjalnego** (notowane od 5 listopada), **Impexu** (notowane od 5 listopada) i **Tepege** (notowane od 23 listopada) oraz dnia 20 grudnia **Lemiesz.**

Zainteresowanie prasy i publiczności giełdą było z początku znikome. Dzienniki niechętnie zamieszczały cedulę kursów krakowskich, co spowodowało nawet Wydział giełdowy dnia 20 czerwca 1919 r. wyznaczyć tytułem **„gratyfikacji"** za umieszczanie cedul kursowych kwoty K. 1000 na rzecz Syndykatu Dziennikarzy w Krakowie. Liczba **„gości"** giełdowych wynosiła przeciętnie miesięcznie 34 (w całym 1919 r. 347).

Z ważniejszych uchwał Wydziału giełdowego podnieść należy utworzenie 20 czerwca **Sądu polubownego** (prezes dyr. Armółowicz, zastępca dyr. Dołżycki, członkowie Raczyński i Szancer i zastępcy Dr. Biesiadecki i Ungar) i ustanowienie nowych szlusów giełdowych **dla walut** (150 dolarów, 40 funtów, 1000 franków franc. i szwajc., oraz lirów, 100 guldenów holenderskich, 50 marek polskich i niemieckich, lei i rubli).

Znaczne obroty w papierach lokacyjnych z tendencję zwyżkową utrzymały się przez marzec i kwiecień 1919 r. Miesiące maj i czerwiec przyniosły zniżkę w papierach lokacyjnych, które od lipca do końca września wykazywały żywe obroty. — Wprowadzenie w życie Centrali Dewiz w dniu 25 września 1919 r. wywołało powolny lecz systematyczny spadek papierów lokacyjnych. W latach następnych transakcje w listach zastawnych należały już do rzadkości. W r. 1923 r. nie dokonano niemi żadnej transakcji i z ceduły w 1924 r. znikły zupełnie.

Waluty w 1919 r. notowane były na giełdzie krakowskiej następujące: marka polska, ruble carskie po 100 i 500 rb., ruble dumskie, marki niemieckie, leje, funty angielskie, dolary, franki francuskie, floreny holenderskie, korony czeskie i karbowańce. Sporadycznie dokonywano transakcyj **w dewizach** na Zurych, Nowy Jork i Paryż, Londyn, Amsterdam i Berlin.

Pierwsze **transakcje w walutach** notuje cedula **4 kwietnia 1919 r.** i to leje po K. 2.32 za sztukę, franki francuskie po K. 4.35, następnie **24 kwietnia dolara** po K. 32, 30 kwietnia markę polską po K. 2.18, 10 maja 100 rubli carskich po K 260, 100 rb. dumsk. po K. 152.50 i 23 czerwca markę niemiecką po K. 2.04.

Dewizę na Berlin notowano 5 kwietnia po K. 2.30, 24 maja dewizę na Zurych po K. 5.60.

Kursa walut w koronach w dniu 31 grudnia 1919:

Marki polskie	122
Ruble carskie po 100 rb.	200—210
Ruble carskie po 500 rb.	208
Ruble dumskie	58—63
Franki francuskie	13.60

Kursa akcyj w dniu 31 grudnia 1919:

	Kor.	Fr. szw.
Bank Przemysłowy	625	28.40
Bank Hipoteczny	730	33.17
Bank Małopolski	575	27.95
Ziemski Bank Kredytowy	500	25.—
Powszechny Bank Kredytowy	280	14.—
P. T. H.	490	24'50
Impex	300	15.—
Zieleniewski	900	45.—
Górka	1000	50.—
Siersza Górnicza	1020	51.—
Tepege	1625	81.25

Pierwsze miesiące istnienia giełdy wykazują słabe obroty w walutach i akcjach, dopiero od maja zwiększył się obrót w walutach (głównie w lejach). Dnia 25 września 1919 r. ówczesny min. Skarbu Biliński zaprowadza **Centralę Dewiz i zakaz obrotu walutami zagranicznemi.** Od tego czasu datuje się przesunięcie całego ruchu na marki polskie i ruble i powoli na akcje (Bank Przemysłowy, P. T. H. i Siersza Górnicza). Zwłaszcza po zniesieniu Centrali Dewiz 27 listopada 1919 r. ożywił się znacznie obrót akcjami.

Obroty giełdy krakowskiej za cały rok 1919 wynosiły w koronach **129,167.125,** z czego przypadała jedna dziewiąta część obrotu w kwocie K 12 milj. **912.440 na papiery lokacyjne.**

Obroty w walutach wynosiły: Marek polskich 37.105.000, rubli 9,876.300, marek niemieckich 5 mil. 735.000, lei 2,621.000, rubli dumskich 892.000, franków francuskich 237.000, koron czeskich 50.000, funtów angielskich 1900, **dolarów 1000,** florenów 5000 i karbowańców na 5000 rubli; w **dewizach** Zurych 186.000 franków, Paryż 4300 franków i Nowy Jork **3000 dolarów.**

Ogólna ilość transakcyj w walutach, dewizach, papierach lokacyjnych i akcjach wynosiła w **1919 roku 2124.**

Obroty w akcjach w 1919 r.:

Bank Przemysłowy	1660	sztuk
Ziemski Bank Kredytowy	125	„
Bank Małopolski	100	„
Bank Hipoteczny	85	„
Polskie Towarzystwo Handlowe	6220	„
Siersza górnicza	1575	„
Górka	610	„
Impex	225	„
Chodorów	35	„
Zieleniewski	25	„
Skoda	25	„
Südbahn	25	„
Tepege	10	„

Giełda w 1920 roku

Wydział giełdowy w 1920 r. poświęcał żywą uwagę uznaniu pożyczek austrjackich, subskrypcji pożyczek państwowych i sprawie windykacji depozytów polskich z Wiednia. Współdziałał wybitnie przy opracowaniu **ustawy o organizacji giełd w Polsce z dnia 20 stycznia 1921 r.** (Dz. Ust. Nr. 13/21, poz. 71), **o maklerach giełdowych i o podatku giełdowym,** przesyłając bądź swą opinję o przedłożonych mu projektach, bądź też opracowując samodzielnie odnośne projekty. Na skutek ustawy o stemplowaniu koron **skreślono w styczniu 1920 r. markę polską z ceduły i w dniu 7 czerwca 1920 r.** wprowadzono notowania w markach polskich.

W 1920 r. **dopuszczono do notowań** akcje następujących spółek akcyjnych: Polska Nafta (31 styczeń), Elektrownia w Sierszy i Warszawski Bank Handlowy (27 marca), Oikos i Trzebinia Tłuszcze (13 września), Bank Związku Spółek Zarobkowych, Polski Glob, Automotor, Gazy Ziemne i Pezet, Huta żelazna, Krakus, Trzebinia żelazo i Parowozy (11 grudnia).

Waluty przez cały rok 1920 zwyżkowały. Od 5 sierpnia do 16 września 1920 nie notowano ich zupełnie wskutek założenia Centrali Dewiz. Franki francuskie notowane 10 marca K. 16.50 osiągnęły kurs w dniu 31 grudnia 1920 r. Mk. 33, dolary z K. 215 (20 luty) do Mk. 845 (31 grudnia), franki szwajcarskie z K. 42 (31 marca) do Mk. 150 (31 grudnia) i t. d.

Akcje bankowe w **przeciwieństwie do 1919 r.** były w zaniedbaniu.

Od 1920 r. zaczyna się żywsze zainteresowanie akcjami handlowemi i przemysłowemi, któremi z powodu ustawicznego spadku marki polskiej zaczęła interesować się **publiczność,** szukając zabezpieczenia swego majątku w wartościach realnych. Banki rozpoczęły na podkład akcyj udzielać wydatnego **lombardu,** dochodzącego do 80 prc. wartości kursowej. Przy końcu 1920 r. nastąpiła **zwyżka akcyj a rozwielmożnienie się gry giełdowej** wśród szerokich warstw publiczności przybrało tak wielkie na owe czasy rozmiary, że skłoniło Radę giełdową 4 stycznia 1921 r. do podwyższenia wstępu na giełdę z kwoty Mk. 100 na Mk. 300 i przypomnienia członkom zakazu robienia transakcji co do papierów nie kotowanych. Ponadto zwrócono się do Związku Banków Małopolskich, by ograniczył kredyt lombardowy na akcje.

Kursa akcyj dnia 31 grudnia 1920:

	Mkp.	Fr. szw.
Przemysłowy	640	6.63
Hipoteczny	630	6.52
Małopolski	700	7.21
Ziemski Kredytowy	500	5.15

	Mkp.	Fr. szw.
Powszechny Kredytowy	200	2.06
P. T. H.	1075	11.08
Impex	678	6.98
Polski Glob	3775	38.77
Zieleniewski	7500	88.32
Lemiesz	6200	63.90
Górka	7725	89.48
Siersza górnicza	6850	80.61
Trzebinia Żelazo	4350	44.83
Parowozy	11000	113.40
Automotor	2950	30.41
Tepege	11000	113.40
Polska Nafta	4600	47.42
Siersza Elektryczna	9000	91.75
Trzebinia Tłuszcze	4000	41.23
Krakus	4100	42.26
Oikos	4950	51.03
Pezet	2200	22.68

Giełda w 1921 roku

Uchwalenie ustawy giełdowej z dnia 20 stycznia 1921 r. dało giełdzie krakowskiej prawne podstawy. Dotychczasowy Wydział giełdowy przystąpił do opracowania **statutu giełdy**, który przedłożono w październiku 1921 r. do zatwierdzenia Ministrowi Skarbu i Przemysłu i Handlu. Dnia 6 grudnia 1921 roku Minister Skarbu Dr. Michalski w porozumieniu z ówczesnym kierownikiem Ministerstwa Przemysłu i Handlu Strassburgierem **zatwierdził statut giełdy krakowskiej** (opublikowany w Nrze 278/21 „Monitora Polskiego").

W 1921 r. dopuszczono do notowań następujące papiery: Ćmielów i Żegluga Polska (4 stycznia 1921 r.), Pocisk i Wawel (4 lutego), Bank Kredytowy i Warszawskie Tow. Żeglugi (18 marca), C. Hartwig (7 maja), Elibor, Pocisk i Chodorów (16 lipca), H. Cegielski (3 września), Akcyjny Bank Związkowy, listy zastawne i obligacje mieszkaniowe Zakładu Kredytowego miast Małopolskich (26 listopada) i W. Kucharski (16 grudnia).

Ponadto Wydział giełdowy zajmował się gorliwie sprawą znalezienia odpowiedniego lokalu na zebrania giełdowe. Od marca 1919 r. giełda pieniężna zajmowała w gmachu Izby handlowej i przemysłowej 2 zwykłe pokoje, z których w jednym znajdowała się kancelarja giełdowa. Wskutek zwiększania się z każdym miesiącem członków giełdy, dysponentów bankowych, gości i reprezentantów prasy krakowskiej w sali giełdowej i kancelarji zbierała się taka ilość osób, że siedziba giełdy stawała się z każdym miesiącem niemożliwą. Tłok na sali giełdowej uniemożliwiał wprost pracę przedstawicielom banków. To też już w 1920 roku Wydział giełdowy czynił poszukiwania za **nowem pomieszczeniem giełdy.** Pierwotnie zamierzano wynająć salę Saską, lecz pertraktacje rozbiły się. W 1921 r. powstała w Krakowie „Gródek" Akcyjna Spółka terenowo-fabryczna, mająca na celu wybudować przy ul. Mikołajskiej 32 monumentalny budynek na pomieszczenie oddziału krakowskiego Polskiego Banku Przemysłowego i spółek, należących do koncernu tegoż Banku.

Członek wydziału giełdy i prezes Rady Nadzorczej „Gródka" dyr. Tadeusz Filippi, zaproponował giełdzie objęcie 10 prc. akcji ogólnej ilości kapitału akcyjnego „Gródka" (początkowy kapitał akcyjny mkp. 30 miljonów), wzamian zaś zarząd Spółki akcyjnej zobowiązał się oddać giełdzie parter oraz część półpiętra w mającym być wybudowanym gmachu na salę giełdową i biura.

Na posiedzeniu w dniu 26 listopada 1921 roku Wydział giełdowy przyjął propozycję dyr. Filippiego i desygnował do Rady Zawiadowczej „Gródka" imieniem giełdy prezydenta Epsteina. Objęcie 3000 sztuk akcji nastąpiło w ten sposób, że większe banki (będące członkami giełdy) subskrybowały dla siebie te akcje „Gródka", zarząd niemi jednak spoczywa w ręku Wydziału Giełdowego (obecnie Rady Giełdowej). „Gródek" został ukończony w końcu 1923 r., a giełda zainstaluje się w nowym lokalu w bieżącym miesiącu. Zamiast pokoju o dwóch oknach, rozporządza giełda dzisiaj 15-metrowej długości salą giełdową z galerją. Ponadto giełda posiada kilka ubikacyj, przeznaczonych na biura oraz 30 aparatów telefonicznych. Nad urządzeniem nowego lokalu czuwał komitet budowlany Rady giełdowej i niestrudzony sekretarz giełdy Dr Drohocki.

Początek roku 1921 oznaczał się dalszą zwyżką akcji, zapoczątkowaną już w jesieni 1920 r. Kursa akcji szły bez przerwy w górę, giełdą zaczęły się interesować, kupować i subskrybować akcje szerokie masy publiczności. Wtedy to były wypadki, że niektóre spółki akcyjne rozpisawszy nową emisję pokrywały nieraz trzykrotnie swój nowoemitowany kapitał akcyjny. Lecz już w styczniu 1921 r. na skutek wezwania Wydziału giełdowego banki zaczęły ograniczać lombard, co spowodowało właścicieli akcji do ich sprzedaży. Spekulacja zawodowa przeniosła się na teren walutowy, jako pewniejszy wówczas do robienia majątku na dolarze frankach i t. d. kosztem marki polskiej.

W marcu akcje zaczęły gwałtownie spadać, a od marca giełda akcyjna stała się miejscem, gdzie uczestnicy opowiadali sobie plotki, a nie zawierali transakcje. Publiczność zrażona stratami, odsunęła się od gry giełdowej. Bez wrażenia przeszły na giełdzie takie historyczne zdarzenia, jak uchwalenie konstytucji, zawarcie pokoju w Rydze i plebiscyt górnośląski. W maju 1921 na skutek powstania górnośląskiego dewizy zaczęły iść raptownie w górę, a akcje jeszcze bardziej spadać. Apatja na efekta ustąpiła z końcem września. Zaczęto znowu zawierać na giełdzie transakcje poważnej ilości akcyj, a nawet czasem okazywał się brak towaru. Waluty, jak zwykle, szły w górę.

Dolar, za który w styczniu 1921 r. płacono mkp. 800—850 doszedł do mkp. 7000, frank franc. z mkp. 50 do mkp. 460.

Równocześnie marka polska spadła w Zurychu z 0.73 (styczeń) do 0.11 we wrześniu.

Wtedy to nowomianowany prezydent ministrów Ponikowski zaproponował Drowi Jerzemu Michalskiemu objęcie teki ministra Skarbu. Objąwszy 27 września tekę Ministra Skarbu Dr Michalski wygłasza 4 października 1921 r. w Sejmie swą mowę o reformie gospodarki finansowej. Dnia 20 października 1921 przyznaje Rada Ambasadorów Polsce część Górnego Śląska. Na skutek tych wypadków marka polska w Zurychu podnosi się do 0.13, a waluty zaczęły gwałtownie spadać. Dolar, za którego 4 października 1921 roku płacono mkp. 6100, spada do mkp. 3050, a dnia 31 grudnia do mkp. 2920, funt angielski z mkp. 23.800 (4 października) schodzi z końcem grudnia do mkp. 12350, frank francuski z mkp. 415 na 215 (2 listopada), a marka niemiecka z mkp. 49 na mkp. 15 (2 listopada).

Ze spadkiem walut następuje na wszystkich giełdach w Polsce spadek kursów akcji.

Na krakowskiej giełdzie następuje kompletny **zastój w papierach lokacyjnych i akcjach bankowych**, a akcje handlowe i przemysłowe straciły ogromnie na kursie. Oto niektóre notowania.

	8. X 1921	2. XI. 1921
P. T. H.	1400	900
Polski Glob	1300	900
Zieleniewski	12700	8000
Cegielski	6150	3000
Parowozy	2650	1500
Trzebinia żelazo	5200	4000
Górka	13650	8000
Tepege	9500	7050
Chodorów	7800	3125

Z końcem roku 1921 obce waluty notowane były na giełdzie krakowskiej: dolar mkp. 2875 (31 grudnia 1920 r. — 630) frank francuski 245 (31 grudnia 1920 r. 36), frank szwajcarski 575, marka niemiecka 16.90, (31 grudnia 1920 — 8.25), korona austrjacka 0.495 i korona czeska 38. W Zurychu notowano markę polską 0.17 (31 grudnia 1920 r. — 0.73).

Giełda w 1922 roku

W 1922 r. **dopuszczono do koty** następujące papiery: obligacje mieszkaniowe Banku Budowlanego, 4 prc. pożyczkę premjową, Pharma, Elektrownia w Sierszy (była skreślona z ceduły 2 stycznia 1922) i Herzfeld i Victorius (6 maja), „Potęga" (20 czerwca), Wawel i Strug (13 listopada).

Miesiące od stycznia do połowy sierpnia 1922 na giełdzie krakowskiej odznaczały się wzmożonemi transakcjami w dziedzinie walut i dewiz przy nieznacznym, ale trwałym wzroście ich kursu do końca czerwca, a gwałtowną na ówczesne stosunki zwyżką, począwszy od lipca 1922 t. j. od chwili dymisji gabinetu Ponikowskiego i dwumiesięcznego przesilenia gabinetowego. Na rynku walut i dewiz wyłącznie koncentrował się ruch giełdowy. Natomiast akcje od stycznia pozostały zupełnie odłogiem. Wprawdzie w pewne dnie niektóre papiery akcyjne zwyżkowały, lecz po kilku dniach na skutek realizacji traciły wydatnie na kursie, Transakcje w akcjach ograniczały się do kilku papierów (P. T. H., Zieleniewski, Siersza górnicza, Polska Nafta, Chodorów, Krakus, Pharma, Tepege, Górka i Parowozy), w innych zawierano transakcje zaledwie raz na kilka tygodni, kilku papierów wogóle wtedy sprzedać nie można było. Wahania kursowe wykazywały w tych miesiącach minimalne różnice kursowe. Pewne nieco ożywienie i lekki wzrost wykazywały papiery przed emisją, ale wskutek rozwodnienia kapitałów spadały potem do dawnych kursów. Akcje bankowe pozostawały w zupełnem zaniedbaniu.

Listopad i grudzień 1922 r. zaznaczył się niezmiernie silną tendencją zwyżkową dla akcji, które w ilości obrotów prześcignęły nawet rynek walut i dewiz. Wtedy to ruszyły się po jednorocznym letargu akcje bankowe. Inicjatywę dały jednak giełda warszawska dla akcji **Polskiego Banku Przemysłowego, Małopolskiego i Ziemskiego Kredytowego, a poznańska** dla akcji **Banku Związku Spółek Zarobkowych.** Koniec grudnia 1922 r. po 6-tygodniowej stałej zwyżce zaznaczył się spadkiem kursów.

W papierach lokacyjnych (poza miljonówką) r. 1922 i następnie w 1923 r. nie było żadnych transakcji.

Transakcji na giełdzie dokonano w 1922 r.:

	efekta	waluty
I kwartał	1379	749
II „	1417	1081
III „	1638	1765
IV „	7937	2293
Razem	12,371	5888

czyli **łącznie 17250 na kwotę około mkp. 25 miljardów.**

Ilości transakcji, zawartych na giełdzie w 1920 i 1921 r. nie możemy podać z powodu nieprowadzenia statystyki. Obrotów i dokonanych transakcji w poszczególnych efektach giełda krakowska poza 1919 r. nie prowadziła w przeciwieństwie do innych gieł́d w Polsce. Dopiero wskutek uchwały Rady giełdowej z grudnia 1923 ilość obrotów i transakcji w poszczególnych papierach będzie obliczoną w roku bieżącym.

Giełda w 1923 roku

W 1923 r. Rada giełdowa dopuściła do **kotowania** na giełdzie krakowskiej następujące papiery: Ryngraf, Niemojowski i Kapelusze w Myślenicach (30 stycznia 1923), Ursus, Polskie Tow. Budowlane i Syndykat Koszykarski (15 lutego), Gafota (14 marca), Bank Zachodni, Polbal, Poznańską Spółkę Drzewną, Polskie zakłady garbarskie i Pokucie (5 maja), Wildt i Ska i Braci Rolnickich (9 czerwca), Wagon (5 września), Bielsko-Bialską Spółkę Kolejową i Gazownię w Królewskiej Hucie (13 września), Rohn i Zieliński (13 października), Fabrykę Czekolady A. Piasecki, Agrochemję, Teropol, Polski Lloyd, Modrzejewskie Zakłady górnicze i Kabel (5 grudnia) i Marynin (18 grudnia).

Rada giełdowa 5 maja 1923 r. **określiła warunki koty** na giełdzie krakowskiej i to wykazaniem się conajmniej dwuletnim bilansem Spółki akcyjnej przy kapitale akcyjnym Mkp. 100 miljonów, co się nie odnosi do tych spółek, które powstały w czasie wojny, o ile w międzyczasie nie przewalutowały kapitału akcyjnego.

Na rynku walut i dewiz rok ubiegły zaznaczył się ogromną ich zwyżką. Dość wspomnieć, że według kursów giełdy warszawskiej płacono za

	1 dolar	1 fr. szw.
31. 3. 1923	42.000	7.930
30. 6. 1923	103.000	18.500
30. 9. 1923	340.000	61.000
31. 10. 1923	1,600.000	300.000
30. 11. 1923	3,550.000	615.000
31. 12. 1923	6,400.000	1,120.000

Odnośnie do walut i dewiz zaznaczyć należy, że rozporządzeniem Ministra Skarbu z 19 czerwca 1923 r. **notowania oficjalne kursów walut i dewiz** na giełdach Krakowa, Lwowa i Poznania **zostały zakazane,** a notuje wyłącznie giełda warszawska. Na krakowskiej giełdzie jedynie waluty i dewizy notowane są w t. zw. obrotach międzybankowych, aczkolwiek jeszcze w październiku 1923 r. krakowska Rada giełdowa zwróciła się do Ministra Skarbu o cofnięcie zakazu transakcji walutowych, zakaz ten pomimo zasadniczo zmienionych warunków obowiązuje po dziś dzień.

Już pierwsze miesiące 1923 r. wykazały wzmożenie się ruchu giełdowego efektami i to tak w ilości transakcji i w sumie obrotów, wykazując stały wzrost zarówno co do ilości transakcji, jak i co do sumy obrotów. Szczególnie od lipca na skutek ustawicznego i katastrofalnego spadku marki zaznaczyła się niebywała zwyżka akcyj, która jednak do kursów w przeliczeniu na obcą walutę n. p. z 1919 r. nie dorównywała wartości efektów.

Ilość transakcji w poszczególnych kwartałach 1923 r. przedstawiała się następująco:

	w efektach	w walutach
I	10774	2992
II	15583	1739
III	17583	739
IV	20783	1554

Ogólna ilość dokonanych transakcji wynosiła **65714** i to **58690** w efektach i **7024** w walutach i dewizach, a **suma obrotów** dosięgła Mk. polskich **2.994.364.626.101**, czyli około **3 biljony marek polskich.**

Giełda w 1924 roku

Styczeń 1924 r. przyniósł dalszą zwyżkę obcych walut i akcyj. W połowie miesiąca jednak wskutek rozpoczętej akcji sanacyjnej Ministra Grabskiego obce waluty zaczęły spadać, a marka polska **ustabilizowała się.** Z tą chwilą kursa akcyj zatrzymują się w pochodzie zwyżkowym a następnie

spadają z powodu wytworzonej ciasnoty gotówki i przeświadczenia szerokiego ogółu, że akcje przestały być przedmiotem spekulacyjnym.

Oto kilka kursów ze stycznia i marca b. r., które najlepiej ilustrują spadek akcji w r. bieżącym:

	10 I. 1924 r. (w tysiącach)	10 III. 1924 r (w tysiącach)
Bank Przemysłowy . .	3000— 3200	2200— 2300
P. T. H.	2500— 2850	1650— 1725
Zieleniewski	64000—65000	50000—51250
Cegielski	5550— 6000	2950— 3000
Górka	78000—80000	78500—74000
Siersza górnicza . . .	36000—37000	26000—26100
Tepege	15200—16000	11700—11750
Chodorów	29000—34500	23800—24000

W roku bieżącym Rada giełdowa **dopuściła do obrotów giełdowych** akcje: Chybi, Tehate, Azot, Orthwein i Karasiński (24 stycznia, Suchedniowskiej Fabryki Odlewów i Towarzystwa Zakładów Chemicznych „Strem" (28 lutego.

Władze giełdy krakowskiej

W dniu jubileuszu skład władz giełdy krakowskiej jest następujący:

Członkami Rady giełdowej są: Tadeusz Epstein (prezydent), Karol Dołżycki (zastępca), Dr. Tadeusz Bednarski, Zygmunt Bieżeński, Dr. Edward Ferber, Tadeusz Filippi, Karol Gottlieb, Dr. Hugo Groyecki, Józef Kretschmer, Dr. Karol Krzetuski, Edmund Makowski, August Raczyński, Albert Ungar, Mieczysław Walczak i Artur Wohl.

Komisję rozjemczą tworzą: Dr. Henryk Epstein, Dr. Jakób Goldhammer, Karol Gottlieb, Dr. Hugo Groyecki, Adolf Haber, Jakób Horowitz, Dr. Maksymiljan Kessler, Władysław Korolewicz, Daniel Lauer, Kazimierz Lewandowski, Edmund Metalman, Dr. Tadeusz Miksiewicz, Dr. Franciszek Niżyński, A. Pineles, Edward Pliszewski, August Raczyński, Dr. Maks. Sołański i Tadeusz Sołański.

Nieprzerwanie od chwili istnienia giełdy obowiązki **sekretarza giełdy** pełni Dr. I. Drohocki, **komisarza giełdy** Dr. Wiktor Gajewski, zastępcą sekretarza giełdy jest p. Czernik. **Senzalami giełdy** są Zygmunt Kaufman (od 20 marca 1919 r.) i Eustachy Gaertner.

Ilość papierów kotowanych na giełdzie krakowskiej

	papiery lokacyjne	akcje bankowe	akcje handlowe	akcje przem.	ogółem
20. 3. 1919 . . .	21	3	1	1	26
31. 12. 1919 . . .	17	11	2	10	40
31. 12. 1920 . . .	17	13	3	20	53
31. 12. 1921 . . .	19	13	7	24	63
31. 12. 1922 . . .	20	13	9	28	70
31. 12. 1923 . . .	21	14	13	46	94
29. 2. 1924 . . .	—	12	13	50	75

Ilość członków giełdy

	ogółem	banków	spółek akc.	Kas Oszcz. i domów bank.	kantor. wym.	spółdzielni	innych
rok 1920 . .	53	17	2	3	—	—	31
„ 1921 . .	78	23	7	3	11	—	34
„ 1922 . .	84	27	12	2	6	3	34
„ 1923 . .	112	32	20	2	6	8	44

Ilość gości, którym wydano karty wstępu na giełdę:

1919	347
1922	507
1923	2411
styczeń 1924	544
luty 1924	338

Ilość transakcyj i obroty giełdowe:

	w efekt.	w wal.	razem	na kwotę:
1919	?	?	2124	K. 129,167.125
1922	7937	5888	17250	około Mkp. 25.000,000.000
1923	58690	7024	6574	Mkp. 2,994.364,626.101

Kursa akcyj w przeliczeniu na franki szwajcarskie:

	1919 31/12	1920 31/12	1921 31/12	1922 30/12	1923 31/12	1924 29/2
Bank Przemysłowy .	28.40	6.63	1,19	0.64	1.18	1.33
„ Hipoteczny .	33.17	6.52	1.66	0.41	1.14	1.67
„ Małopolski .	27.95	7.21	1.32	0.64	1.76	1.66
„ Ziem. Kred. .	25.—	5.15	1.23	0.58	0.59	0.48
„ Pows. Kred. .	14.—	2.06	0.64	0.13	0.35	0.26
„ Akc. Związk. .	—	—	—	0.38	—	0.31
„ Komercjalny .	—	—	—	0.20	0.18	0.34
„ Handlowy .				9.67	—	—
„ Kredytowy				4.10	—	—
„ Zachodni					—	—
„ Zw. Spółek .	—	—	4.27	2.63	17.93	15.37
„ Ziem. dla Kres. .	—	—	1.11	0.13	—	—
P. T. H.	24.50	11.08	1.11	0.62	0.41	1.04
Tehate						6.52
Elibor				2.78	—	—
Impex	15.—	6.98	0.51	0.11	0.03	0.07
Bracia Rolniccy					0.20	—
Pharma				1.90	0.86	1.55
Polski Glob . . .		38.77	1.58	0.20	0.14	0.29
C. Hartwig . . .		—	—	2.63	—	—
Polbal					—	—
Polski Lloyd . . .					0.53	—
Żegluga Polska . .		—	0.55	0.14	0.20	0.29
Warsz. Tow. Tr. i Żegl.		—		0.87	—	—
Bielsko-B. Sp. Elektr.					1.49	—
Wawel.				0.43	0.06	—

	1919 31/12	1920 31/12	1921 31/12	1922 30/12	1923 31/12	1924 29/2
L. Zieleniewski . .	45.—	88.32	9.74	6.61	29.22	28.95
Wagon					5.29	—
H. Cegielski. . . .			3.58	12.90	3.52	1.66
Potęga.				7.33	21.13	—
Lemiesz		63.90	—	2.93	18.51	—
Trzobinia żelazo .		44.83	4.95	2.67	1.68	2.94
Ursus					—	—
Rohn i Zieliński					1.03	—
Orthwein i Karasiński					—	—
W. Kucharski . . .				2.34	—	—
Herzfeld i Victorius				8.79	16.21	—
Huta Żelaza		—	—	0.23	2.20	—
Pocisk			1.49	1.29	2.26	3.57
Parowozy		113.40	2.22	1.71	1.53	1.20
Automotor		30.41	1.70	0.52	1.38	1.24
Modrzejów					20.26	—
Szczakowa		—	—	13.19	1.87	—
Górka	50.—	89.48	13.67	7.33	41.88	45.65
Siersza górnicza .	51.—	80.61	13.67	5.68	17.40	15.13
Tepege	81.25	113.40	10.25	5.10	7.82	7.29
Gazy Ziemne . . .		—	—	35.19	66.83	55.90
Karpaty		—	—	117.30	—	—
Galicja.		—	—	557.18	—	—
Polska Nafta		47.42	3.05	1.30	1.00	1.36
Pokucie					0.88	1.47
Oikos		51.03	—	6.42	8.51	—
Pezet		22.68	1.82	0.73	0.37	—
Pol. Tow. Budowl.					—	—
Strug				1.14	2.86	—
Poznańska Ska Drzewna					—	—

	1919 31/12	1920 31/12	1921 31/12	1922 30/12	1923 31/12	1924 29/2
Syndykat Koszykarski					2.51	0.72
Niemojowski . . .					1.03	—
Ryngraf					—	—
Trzebinia Tłuszcze			9.05	3.22	8.59	15.59
Wildt					1.05	—
Azot						1.47
Agrochemja . . .					1.21	—
Gazownia Kr. Huta					—	—
Elektrownia w Sierszy		91.75	2.30	1.04	0.44	1.01
Teropol					3.52	0.24
Kabel					—	—
Ćmielów.		—	—	4.39	3.79	4.20
Krakus		42.26	4.44	1.18	2.86	4.13
Chodorów			5.66	9.16	11.12	14.20
Chybie						30.43
Zakłady Garbarskie						15.21
A. Piasecki.					2.94	2.81
Gafota					—	—
Kapelusze Myślenice					0.37	0.46

JEDNOSTKI TRANZAKCYJNE OBOWIĄZUJĄCE DLA EFEKTÓW NA GIEŁDZIE KRAKOWSKIEJ.
(Ustalone przez Radę giełdową 5 grudnia 1923 r.)

Po 5 sztuk: Chybi, Galicja, Gazy, Gazownia w Królewskiej Hucie, Karpaty, Strem i Szczakowa.

Po 10 sztuk: Górka, Herzfeld i Victorius, Lemiesz, Modrzejów, Potęga, Siersza Górnicza, Tehate i Zieleniewski.

Po 25 sztuk: wszystkie inne akcje.

Wykaz akcyj kotowanych na giełdzie krakowskiej

Akcje bankowe.	Data dopuszczenia na giełdę w Krakowie	Nominale	Ilość akcyj	Kapitał akcyjny
Polski Bank Przemysłowy I—VIII . . .	20/3 1919	280	9,000 000	2.520,000.000
Bank Hipoteczny I—VIII	20/3 1919	280	2,625.000	735 000.000
„ Małopolski	20/3 1919	280	3,571.500	1.000,020 000
Ziemski Bank Kredytowy I—IX	21/3 1919	280	7,500.000	2.100,000.000
Powszechny Bank Kredytowy I—VI .	23/11 1919	280	3,571.430	1.000,000.400
Akcyjny Bank Związkowy I—IX . . .	26/11 1921	280	900.000	252,000.000
Bank Komercjalny I—IV	23/11 1919	280	3,571.430	1.000,000.400
„ Handlowy I—X	27/3 1920	1000	1,200.000	1.200,000.000
„ Kredytowy I—VIII	18/3 1921	1000	3,000 000	3.000,000.000
„ Zachodni I—V	5/5 1923	540	1,260.000	680.400.000
„ Związku Spółek Zarobk. I—XI .	11/12 1920	1000	1,000.000	1.000,000.000
„ Ziemski dla Kresów I—III . . .	3/4 1919	280	71.430	20,000.400
Akcje handlowe i transportowe.				
Polskie Towarzystwo Handlowe I—VII .	20/3 1919	140	3,775.000	528,500.000
„Tehate" I—III	24/1 1924	1000	300.000	300,000 000
„Elibor" I—VIII	16/7 1921	216	1,500.000	270,000 000
„Impex" I—V	23/11 1919	140	1,500.000	210,000.000
Bracia Rolniccy I—III	9/6 1923	500	1,000 000	500,000.000
Pharma I—III	6/5 1922	700	180 000	126,000 000
Polski Glob I—IV	11/12 1920	500	400.000	200,000 000
C. Hartwig I—V	18/3 1921	1000	450.000	450,000.000
Polbal I—VI	5/5 1923	1000	470.000	470,000.000
Polski Lloyd I—V	5/12 1923	500	1,000 000	500,000.000
Żegluga Polska I—III	4/1 1921	140	432.145	60,500.300
Warsz. Tow. Transportu i Żeglugi I—V .	18/3 1921	500	2,100.000	1.050,000.000
Bielsko-Bialska Spółka elektr. i kol. I—III	17/9 1923	1400	13.670	19,138.000
Akcje przemysłowe.				
Zieleniewski I—V	21/3 1919	1000	600.000	600,000.000
„Wagon I—IV	5/9 1923	1000	400 000	400,000.000
H. Cegielski I—IX	3/9 1921	1000	6,600 000	6,600,000 000
„Potęga" I—II	20/6 1922	10000	25.000	250,000.000
Lemiesz I—II	20/12 1919	700	71.500	50.050 000
Trzebinja I—VII	11/12 1920	140	450.000	63,000 000
Ursus I—II	15/2 1923	500	600 000	300,000 000
Rohn, Zieliński i Ska I—IV	13/10 1923	500	1,000.000	500.000 000
Orthwein, Karasiński i Ska I—III . . .	24/1 1924	500	700.000	350,000.000
W. Kucharski I—II	16/12 1921	700	15 000	10,500.000
Herzfeld i Victorius I—III	6/5 1922	1000	280.000	280 000 000
Suchedniowska Fabryka Odlewów I—IV	28/2 1924	500	1,400.000	700,000.000
Huta żelazna	11/12 1920	500	603.754	301,877.000
Pocisk I—III	4/2 1921	350	1,000.000	350,000.000
Parowozy I—V	11/12 1920	500	5,000.000	2.500.000.000
Automotor I—II	11/12 1920	500	100 000	50 000.000
Modrzejowskie Zakłady Górn.-Hutn. I-VI	5/12 1923	500	750.000	350,000.000
Szczakowa I—VI	27/6 1919	140	50.000	7,000.000
Górka I—III	28/3 1919	1000	60.000	60,000.000
Siersza górnicza I—IV	3/4 1919	1000	300.000	300,000.000
Tepege I—VI	23/11 1919	1000	600.000	600,000.000
Ska akc. przem.naft. i gazów ziemn. I—II	11/12 1920	1000	500.000	500,000.000
Karpackie Tow. Naftowe I—V	28/4 1919	3500	1,536.000	5.376,000.000
Galicja	16/7 1919	238	60 000	14,280.000
Polska Nafta I—IV	30/1 1920	500	1,000.000	500,000.000
Pokucie I—II	5/5 1923	1000	120.000	120,000.000
Oikos I—IV	13/9 1920	1000	525.000	525,000.000
Pezet I—VI	11/12 1920	500	1,000.000	500,000 000
Polskie Tow. Budowlane I—II	15/2 1923	500	600.000	300,000.000
Strug I—II	13/11 1922	1000	60.000	60,000.000
Poznańska Spółka Drzewna I—VII . .	5/5 1923	1000	900.000	900,000.000
Syndykat Koszykarski I—IV	15/2 1923	500	600.000	300,000.000
S. W, Niemojowski I	30/1 1923	1100	310.000	310,000.000
Ryngraf I—II	30/1 1923	1000	45.000	45,000.000
Trzebinia tłuszcze I—II	13/9 1920	350	60.000	21,000.000
Wildt i Ska I—II	9/6 1923	500	1,200.000	600,000.000
Azot I—IV	24/1 1924	140	400.000	56,000.000
Strem	28/2 1924	540	300.000	162,000.000
Agrochemja I—IV	5/12 1923	500	200.000	100,000.000
Teropol I	5/12 1923	500	80.000	40,000.000
Gazownia w Królewskiej Hucie I . . .	17/9 1923	Mk.n. 1000	2.600	Mk. n. 2,600.000
Elektrownia w Sierszy I—IV	27/3 1920 16/5 922	200	4,000.000	800,000.000
Kabel I—VII	5/12 1923	1000	400.000	400,000.000
Cmielów I II	4/1 1921	100	900.000	900,000.000
Krakus I—VI	11/12 1920	208	358.000	100 240 000
Chodorów I—V	16/7 1921	1000	1,000.000	1.000,000.000
Chybic I	24/1 1924	1000	600.000	600,000 000
A. Piasecki I—III	5/12 1923	500	450.000	225,000.000
Polskie Zakłady Garbarskie I	5/5 1923	500	60.000	30,000.000
Gafota I—IV	14/3 1923	140	250.000	35,000.000
Fabryka kapeluszy w Myślenicach I—II	30/1 1923	500	200.000	100,000.000

DO PRZYCHODZĄCYCH Z KRAKOWA I OKOLICI BACZNOŚĆ NA ADRES:
T. IMMERGLÜCK, PARTEROWY DOM NA: ROZNY W PRĄDNIKU
CZERWONYM — idąc z Krakowa za drugą rzeką

Oferta dla Czytelników „Kurjera Wieczornego"

Ceny unormowane podług złotego. Nie przepłacajcie, kupujcie tylko w pierwszem źródle.

CENNIK:

Za 5 litrów	Żytniówki	I. sorty	Mk.	15,000.000·—
Za 5 „	„	II. „	„	18,000.000·—
Za 5 „	Kontuszówki		„	16,000.000·—
Za 5 „	Starki		„	16.000.000·—
Za 5 „	Kminkowej		„	17,000.000·—
Za 5 „	Jarzębiaku		„	17.000.000.—
Za 5 „	Rumu	I. sorty	„	17,500.000·—
Za 5 „	„	II. sorty	„	16,000.000·—
Za 5 „	Likierów	I. „	„	32,500.000·—
Za 5 „	„	II. „	„	30,00 000·—
Za 5 „	„	III. „	„	25,000.000·—

Ceny powyższe rozumieją się bez opakowania i bez naczynia. Za przesyłkę i opakowanie dolicza się ceny kosztów własnych. Odbiorców miejscowych upraszamy o przyniesienie własnych naczyń. Przyjeżdżających do Krakowa prosimy uprzejmie o odwiedzenie naszego składu fabrycznego, celem osobistego przekonania się o dobroci gatunku naszych wyrobów i cen tychże. Wszyscy nasi odbiorcy i klijenci są zadowoleni, gdyż przykładamy ku temu wszelkich starań, wobec czego prosimy zwracać się do naszej firmy z pełnym zaufaniem.

Kooperatywom, Składnicom, Kółkom rolniczym, Restauratorom i Szynkarzom sprzedajemy na dogodnych warunkach. — Towary wysyłamy odwrotną pocztą, począwszy od 5 litrów wzwyż po otrzymaniu 50 proc. zaliczki, reszta za pobraniem pocztowem. — Z powodu nawału zamówień na święta prosimy o zaopatrzenie się wcześniej wprost w „Składzie fabrycznym Prądnickiej Parowej Fabryki Wódek", Likierów, Rumu i Koniaku.

T. Immerglück, Kraków, Prądnik Czerwony
za rogatką warszawską i drugą rzeką — Oferty bez zobowiązania

BENZ

Nieprześcignione
W JAKOŚCI
I WYKONANIU

BENZ & Cie
generalna reprezentacja
Kraków, Podwale 3

Biuro Spedycyjne „PRZEWÓZ"

i PRZEDSIĘBIORSTWO DOWOZOWE
KOLEI PAŃSTWOWYCH
Spółka z ogr. odpow. 363
ZAŁOŻONE PRZEZ CENTR. ORGANIZACJE ROLNICZE
KRAKÓW, DŁUGA 31. — TELEF. 3063
załatwia wszelkiego rodzaju czynności spedycyjne i przewozowe, umiejętne przewożenie mebli we własnych wozach meblowych tak w miejscu jak i koleją do wszystkich miast.
WŁASNE MAGAZYNY, ZAPRZĘGI. — CENY NAJNIŻSZE.

Żądać wszędzie Kurjera Wieczornego

Stenotypistka

szybko stenografująca po polsku — rutynowana buchalterka z praktyką poszukiwana. — Zgłoszenia pod „Stenotypistka buchalterka" do Biura Ogłoszeń Stattera — Rynek 8.
402

ABAŻURY do lamp elektr., gaz. i naft., gotowe i na zamówienie artystycznie wykonane
Lampy elektryczne biurowe — wiszące, salonowe — najtaniej.
Wytwórnia:
Inż. A. JASTRZĘBSKIEGO
Sławkowska 30 I. p. TELEFON Nr. 2048.

„TRZEBINIA"

TOW. AKC.

FABRYKA MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH — ODLEWNIA ŻELAZA I METALI W TRZEBINI.

381

BIURA DYREKCJI:

Kraków, ul. Dunajewskiego 4.

Wyrabia:

wszelkie maszyny rolnicze, sikawki pożarnicze i odlewy z żelaza i metali.

„WAWEL"

SPEDYCYJNO-TRANSPORTOWA i HANDLOWA SPÓŁKA AKCYJNA

SPECJALNY DZIAŁ: TRANSPORTY WŁASNYMI POCIĄGAMI
TRANSPORTY KRAJOWE. ZAGRAN. I ZAMORSKIE
EKSPEDYCJA, OCLENIE, ZAMAGAZYNOWANIA, UBEZPIECZENIA
INKASO — AKREDYTYWY — RUCH ZBIOROWY I DRZEWNY.
MAGAZYNY Z WŁASNYMI TORAMI KOLEJOWYMI.

RACHUNKI BIEŻĄCE:
BANK KOMERCJALNY
MERCUR BANK, WIEDEŃ
ŽIVNOSTENSKA BANKA, PRAGA
BANKVEREIN, COSEL O/S

KONTO ŻYROWE;
P. K. K. P.
—
KONTO CZEKOWE
P. K. O. 143.606.

Adres telegraficzne dla wszystkich oddziałów:
„WAWEL-TRANSPORT"

W POLSCE:
„WAWEL"
Spedycyjno-Transportowa i Handlowa Spółka Akcyjna
410 CENTRALA:
Kraków, A. Potockiego 9
WŁASNE ODDZIAŁY:
Borysław, Dworzec
Drohobycz Rynek 5
Dziedzice, Dworzec
Katowice, Pawia 5
Łódź, Sienkiewicza 13
Lwów, Plac Marjacki 9
Przemyśl, Hotel Przemyski
Poznań, Czartoryja 9
Podwołoczyska, (Gr. ros.)
Równe, Szosowa 68
Śniatyn (Gran. rumuńska)
Stołpce (Gran. rosyjska)
Trzebinia, Dworzec
Wilno, Sadowa 6
Warszawa, Krucza 44
Oddział: Przejazd 9
Zdołbunów, (Granica ros.)

W WOLNEM MIEŚCIE GDAŃSKU:
Hundegasse 25
—
W NIEMCZECH:
„WAWEL"
Niemieckie Spedycyjne i Transportowe Towarzystwo Akcyjne
Berlin NW. 52. Paulstr. 17
—
Dla transportów Drzewa i Cystern
ZASTĘPSTWA:
Mysłowice,
Kędzierzyn G/S (Kandrzin O/S) Koźle G/S
(Cosel-Odernafen O/S)
—
W AUSTRJI:
BIURA:
Wiedeń, III. Marxergasse 30 (dom własny)
DOMY SKŁADOWE:
III. Schützengasse 27-29 (domy własne)

NA WĘGRZECH:
Węgierska Spedycyjna i Transportowa Sp. Akc.
Budapeszt, IV., Becsiutca 2
—
W RUMUNJI:
„WAWEL"
Rumuńska Spedycyjno-Transportowa i Handlowa Spółka Akcyjna
Czerniowce, Str. 11 Novembrie 2
Kiszeniów, Strada Sinadino 55
Galatz, Strada Colonel-Boyle 30
Niepołokowce (Gr. rum.-pol.)
Basarabska Nowosielica
Zbożowy magazyn z torem kolejowym
—
W CZECHOSŁOWACJI:
„WAWEL"
Czesko-Polskie Towarzystwo Spedycyjne w Boguminie
Oddział w Piotrowicach.

Skóry podeszwowe i wierzchnie

krajowe i zagraniczne
fabrykatów francuskich, austrjackich i niemieckich poleca w wielkim wyborze — firma:
M. Nebenzahl, Kraków, Mostowa 6.

POLSKIE ZAKŁADY GARBARSKIE

SPÓŁKA AKCYJNA

KRAKÓW-LUDWINÓW

TELEFON: Kraków 2155.

399 TELEGRAMY: Garbarnia-Kraków.

SKÓRY PODESZWOWE

FILJA: WARSZAWA, UL. LWOWSKA 6.

ZASTĘPSTWA:

LWÓW: KAZIMIERZOWSKA 15.
WIEDEŃ III.: STROHGASSE 13.
HAMBURG: RATHAUSMARKT 5.

ŻEGLUGA POLSKA S. A.

Kraków, Rynek gł. L. 19.

Tel. Dyrekcji 2233. Tel. Biura 462.

I. DZIAŁ PRZEWOZOWY: Tel. 462. — Przewóz osób i towarów parostatkami Ż. P. Stały ruch pasażerski i towarowy między Krakowem a Nowym Korczynem. Spław towarów galarami Ż. P. Spław drzewa do Gdańska krypami i tratwami.

II. DZIAŁ WĘGLOWY: Tel. 462. — Dostawa węgla z zagłębia dąbrowskiego, krakowskiego i Górnego Śląska wagonami na całą Polskę, a galarami do wszystkich miejscowości leżących nad Wisłą.

III. DZIAŁ „ŻWIR": ul. Starowiślna 66. Tel. 2240. — Dostawa piasku, spóły i żwiru oraz wszelkich artykułów budowlanych dla celów budowlanych do wyrobów betonowych, do budowy dróg i kolei, końmi i wagonowo.

IV. DZIAŁ SZUTROWNIA: w Bogumiłowicach Tel. Bogumiłowice 2. — Dostawa wagonowa piasku, spóły i żwiru dla celów budowlanych do budowy dróg i kolei.

V. DZIAŁ WARSZTATOWY: Dąbie—Zabłocie. Tel. 1127. — Naprawa statków, łodzi motorowych, samochodów, dresyn itd., budowa łodzi motorowych, galarów itd., tartak parowy.

819

Najstarszy i największy

Rok zał. 1880.

FORTEPIANY PIANINA

firm światowej sławy

Steinway & Sons
Stingl original
Lauberger & Gloss
Ant. Petrof
i inne we firmie

ZYGM. RABA NAST.

Kraków, ul. św. Anny 3.

Rok założenia 1880. — Telefon 465. —

TOWARZYSTWO HANDLOWE

BRACIA ROLNICCY

SPÓŁKA AKCYJNA

w Krakowie, Florjańska 27.

Materjały elektrotechniczne

dostarcza

BIURO ELEKTROTECHNICZNE HEFFNER i BERGER

KRAKÓW, UL. SZEWSKA 18. TEL. 4153.

WYŁĄCZNE ZASTĘPSTWO NA POLSKĘ
Fabryki wyłączników dźwigniowych
„HANSA", Hamburg

SPÓŁKA TRANSPORTOWA

„CRACOVIA"

SPÓŁKA Z OGR. ODP.

DOM SPEDYCYJNO-KOMISOWY

Kraków, Grodzka 60, Tel. 4078.

Filie: Lwów, ul. Halicka 20, Tarnów, Plac Sienkiewicza 60, Wiedeń II. B., Praterstrasse 12 — telefon Nr. 40416, Łódź, ulica Piotrkowska L. 105.

Wysyłka towarów w kraju i zagranicę. Przesyłki zbiorowe ze wszystkich i do wszystkich większych miast. Oclenia towarów. Magazynowanie i finansowanie towarów.

365

Odpowiedzialny redaktor: Bolesław Raczyński. — Wydawnictwo „Kurjera Wieczornego“. Z Drukarni Ludowej w Krakowie. (Telefon 1310).